

67. évf., 2013. XI. 21., ára 50 dinár

35

Jó Pajtás

Vitaminok a hűvös őszi napokra

Előrebocsátom: ritkán szoktunk a Jó Pajtásban önmagunkkal foglalkozni, a harmadik oldalon meg még annál is ritkábban. Legutóbb lapunk 65. születésnapja alkalmából, a 2012-es év 1–2-es számában tettük ezt, s most – majd két évvel később – bőségesen idézni fogok abból az írásomból. Visszatekintő és körbetekintő eszmefuttatásom oka és ürügye pedig az az egyszerű – és előbb-utóbb mindannyiunk életében elérkező – ok, hogy negyven munkaévet és hatvanegy évet betöltve átadom helyem egy fiatalabb, kevésbé fáradt, új ötletekkel érkező szerkesztőnek. Nem is egyedül megyek el: a Jó Pajtás és Mézeskalács (hiszen mindig is összefonódott ez a kettő) szerkesztőségének másik oszlopos tagja, Fehér Mária titkár, segédszerkesztő, gépíró (mindannyian mindent csináltunk, ami a lapokhoz kellett, így egy-egy munkahelyet is csak hosszú mondatokban lehetne körülírni) szintén megérdemelt nyugdíjas éveit kezdi meg ezen a héten.

Amúgy minden megy tovább a maga medrében (talán). Hiszen gyermeklapot csinálni továbbra sem üzlet, kisebbségit pedig pláne nem az, hiába próbálják ennek gondolatát politikusaink ráerőszakolni mindennapjainkra, vállalatvezetőinkre. Nem üzlet, hiszen a befogadó közönség, azaz a lehetséges vásárlók száma annyira korlátozott, hogy kisebbségi gyermeklapot csak kétféleképpen lehet csinálni – legalábbis ezt mutatja a Kárpát-medence magyar gyermeklapjai sorsának alakulása az utóbbi húsz-egynéhány évben, Burgenlandtól Szlovákián és Ukrajnán keresztül Szlovénián és Horvátországon, no meg Szerbián át Romániáig. Az egyik mód az, hogy egy nagy kiadó mellétevékenységeként, kikerülhetetlen rosszként eltartják, megengedik neki, hogy legyen. „Minél szerényebb, vékonyabb, minél kevesebben készítik (lehetőleg egy ember), annál jobb” alapján.

A másik mód az, hogy a többi kisebbségi tájékoztatói eszközhöz hasonlóan a politika a gyermeklapot is beépíti a nemzetiségi tájékoztatói rendszerbe, kialakítva (vagy megőrizve, mint esetünkben) ezzel a nemzetiségi sajtóban az összefüggő tájékoztató és oktató-nevelő lapok láncát óvodától az általános és középiskolán át a felnőttkorig. Hiszen a Jó Pajtás (és „kisöccse”, a Mézeskalács) – nem titok – nem egy „menő” üzleti vállalkozás. Gyermeklapot készíteni a többségi nemzet nyelvén sem üzlet, sajnálatos példa erre a teljes ma-

Búcsúszó helyett

gyarországi gyermeklapot, de a szerbiai szerb gyermeklapok is óriási nehézségekkel küzdenek. Kisebbségi nyelven meg pláne nem az, hanem politika. Ezt a politikát nálunk most úgy hívják: *Tájékoztatói stratégia*.

Nagy reményeket fűztünk hozzá még két évvel ezelőtt, az elképzelés kétségtelenül jó volt, és ami szintén nagyon lényeges: ráértett a gyermek- és ifjúsági sajtó fontosságára. Nagy nehezen megszületett, aztán azonban valahol elfektették, s hétköznapijainkban nem a fejlesztés fontossága, hanem a bürokratikus marginalizáció, peremre lökdösés szele érezhető.

Na de talán ez is jobbra fordul. Hiszen a Jó Pajtás – mely jelenleg sajnos a világ egyetlen magyar gyermekhetilapja – hatvanhetedik évét tapossa, s jövőre (de közel van!) a Mézeskalács is betölti 60. életévét! A Jó Pajtás 65. születésnapjával kapcsolatban nagy terveink voltak: szerettük volna összehozni a KÁRPÁT-MEDENCEI MAGYAR GYERMEKLAPKÉSZÍTŐK 8. TALÁLKOZÓJÁT, ez azonban a kedves külhoni kollégák elfoglaltsága miatt nyárelőn nem valósult meg – ősszel pedig mi nem tudtuk volna vendégül látni őket, addigra már más szelek fújtak. Talán majd máskor, esetleg máshol. Ennek jegyében hatvanötödik születésnapunkat csak szerényen, a szerkesztőségben ünnepeltük meg, nyugdíjas exkollégáinkkal: teával, zsíroskenyérrel, ahogy a hatvanöt éves ünnepelthez illt...

Közben vegyük számba testvérpapjainkat: azokat is, amelyeket saját országaik magyar vezetői már sínre állítottak, s azokat is, amelyek már nincsenek velünk. Már több éve annak, hogy megszűnt a Burgenlandban (Ausztria) sok éven át megjelenő *Hírhozó*, s (többször is, de reméljük nem végleg) elbúcsúzott olvasóitól a szegedi *Kincskereső* című irodalmi gyermekfolyóirat is (bele is öszült szegény Rigó Béla, a szerkesztő), mindkettő a megoldatlan pénzre – végső soron a pénzforrások fölött hatalmat gyakorolók érdektelensége – miatt. Nagy veszteség ez, mert amely kisebbségi médium, intézmény, gyermeklap elszorvad, megszűnik – nehezen indul újra, általában soha. Erre – sajnos – jó néhány példa akad a környéken.

Már korábban megszűnt a lendvai (Szlovénia) *Kelepelő*, helyét egy lapmelléklet, a Népújsághoz havonta mellékelte *Ifi* próbálta betölteni (óvodás kortól egyetemista korig, all-in-one módon!), nos: nem igazán gyermeklap... Reméljük, föltámad egy nap Csuka Jutka Kelepelője, s az egykor Mézeskalács és Jó Pajtás szocializálódott szülők gyermekei, unokái még sokáig kézbe vehetik saját, szlovéniai magyar kisújságjukat is. Néhány éve egyébként ismét kapható a Jó Pajtás és a Mézeskalács Lendván, a Bánffy könyvesboltban, az ottani gyerekek számára azonban ezek már külföldi lapok.

Először *Bravúr* névre váltott, majd teljesen megszűnt a Pozsonyban, Szlovákiában évtizedeken át megjelent *Tábortűz* c. remek gyermekhavilap (ez teljesen a mi Jó Pajtásunkra hasonlított, csak ritkábban és szebb papíron,

több színes oldallal került a felvidéki magyar gyerekek kezébe), de a **Tűcsök** című (más kiadó által, szintén Pozsonyban, a legkisebbeknek készülő) havilapról sincs hírünk már néhány éve. A kolozsvári **Diákbrak** és **Génius** gyermekeknek és ifjaknak készült ismeretterjesztő havilapok (dr. Bartha Zoltán szerkesztő halálával) sajnos szintén megszűntek, a Tinivár kiadó azonban továbbra is működik (könyveket és a hagyományos Maturandusok kiadványt készíti), tehát: van remény!

Továbbra is ápoljuk testvérpapjaink kapcsolatunkat a Kárpát-medencében megjelenő magyar gyermeklapokkal: **Irka** (Beregszász, Ukrajna); **Napsugár, Szivárvány** (Kolozsvár, Románia); **Szemfüles** (Nagyvárad-Déva, Románia); **Cimbora** (Sepsiszentgyörgy, Románia); **Barkóca** (Eszék, Horvátország). Állandó együttműködő, koordinációs feladatokat is magára vállaló partnerünk a **Szivárvány Gyermekház** (Pécs, Magyarország). További együttműködő partnereink pedig a Szerbiában megjelenő más nyelvű gyermeklapok: **Zahradka** (rutén, Újvidék, a Jó Pajtásnál is „öregebb”); **Zornjička** (szlovák, Petróc); **Neven és Mali Neven** (szerb, Újvidék); **Dečje Novine** (szerb, Gornji Milanovac); **Bucuria Copiilor** (román, Pancsova) és **Drugarcse** (bolgár, Dimitrovgrad). *Mindezekkel a felsoroltakkal egy a közös célunk: gyermekeinket anyanyelvi kultúrájuk befogadására és gyakorlására szorakoztatva és tanítva nevelni, a mindent elárastó giccsel és igénytelenséggel szemben!*

Legutóbbi „beszámolómn” óta (2012-ben) elnyertük a Vajdasági Magyar Újságíró Egyesület éves szakmai díját, az idén pedig Orbán Viktor, Magyarország miniszterelnöke részesítette szerkesztőségünket Külhoni Magyarorságvért Díjjal...

Visszatérve az elejére: ha valaki huszonöt évvel ezelőtt azt mondta volna: elérkezik majd a nap, amikor nyugdíjba méssz és unokádat ringatod a térdeden, azt mondtam volna: bolond vagy, azt én nem érem meg. Nos, unokámat már ötödik hónapja ringatom, ezentúl nyugdíjasként, főállásban.

Isten éltesen tehát mindannyiótokat, mindannyiunkat, és viszlát továbbra is minden csütörtökön!

Lennert Géza

Azt szeretem tanulni, ami érdekel

„Hirtelen furcsa zajt hallott, és egy nagy, sötét árnyékot látott a feje fölött. Egy óriási méhecske kerengett, zümmögött a levegőben.

– Te ki vagy? – kérdezte a jövővényt.

– Én méhecske vagyok, szeretnék kicsit lakmározni a szirmaid közül.

– Jó – mondta a virág, és széttárta fehér ruháját.

– Mondd méhecske, te sokat láttál már a világból? Mekkora? Vannak még fák a mandulafán túl is? És a felhők mögött? Ott is vannak virágok? És azt tudod-e, hogy hova szalad a szél, és merre tartanak a felhők?”

(Kéri Katalin:

A cseresznyevirág álma)

Bizonyára nem szeretnék ilyen tudatlanok lenni? Pedig azok maradnak, akik nem tanulnak.

Jaj, már megint az a fránya házi feladat! Jaj, az ellenőrző, a dolgozat, a felelés! Bár csak beteg lenne a tanár, s elmaradna az óra! Bárcsak ne lenne lecke! Bárcsak lyukas óránk lenne!

S a sok kunyerálás: ne legyen házi feladat, ne írjunk ellenőrzőt, halasszuk el!

Mennyi fohász, mennyi kívánság! Ismerős, ugye?

Pedig csak akarni kell, s máris könnyebben megy a tanulás. Rá kell beszélni magatokat: Ezt meg akarom tanulni!

Persze más kérdés, ha érted az anyagot, szeretted a tantárgyat, mert akkor érdekel is. Már rábeszélés nélkül is megy a tanulás, sőt nem is kell tanulni, mert az órán odafigyeltél és mindent megjegyeztél. Csak hogy az az odafigyelés nem mindig sikerül! Különösen, ha például órakon a szimpátiára gondolsz. Aztán otthon fogalmad sincs, miről mesélt a tanár!

Az óbecsei Zdravko Gložanski iskola nyolcadikosai: **Tufegdžić Dávid, Burnát Arnold, Nagy József, Mészáros Ricsárd, Szabó Zsófia, Brezsnjak Edina** és **Busity Zsolt** arról mesélnek, melyik az a tantárgy, melyre órakon szívesen odafigyelnek, s otthon is átolvassák a tananyagot, meg esetleg a világhálón is utánanéznak.

Dávid sokat utazik, bejárta már fél Európát, s nem is csoda, hogy kedvenc tantárgya a földrajz.

– Apukám autóbust vezet – meséli elsőként Dávid –, s gyakran elvisz engem

is. Így bejártam szinte egész Szerbiát, de voltam már Németországban, Magyarországon, ilyenkor figyelem a tájat, a hegyeket... Szeretem a földrajzot, s órán odafigyelek, otthon szinte alig kell tanulni. A matematikát is kedvelem, mert az olyan tantárgy, melyet ha az órán megértesz, otthon csak a házit kell megcsinálnod. A fizikát is kedvelem. Valójában akkor szerettem meg, mikor Belgrádban voltunk a Nikola Tesla Múzeumban, s nagyon érdekes dolgokat láttam.

Józsina is a kedvenc tantárgya a fizika.

– Érdekel a fizika – folytatja Józsi –, s nemcsak órakon figyelek oda jobban, mint a többi órán, hanem szeretek külön is olvasni a fölthalálokról, a Nobel-díjasokról: Nikola Tesláról, Thomas Alva Edisonról, Michael Faradayról, Teller Edéről, Szilárd Leóról... Műszaki órán meg különösen leköti a robotika és az elektronika.

Zsolti is a földrajzórán érzi jól magát.

– Az én kedvencem is a földrajz – mondja Zsolti –, mert könnyű tantárgy. Szeretem, ahogy a tanár úr előadja a tananyagot, s máris ott érzem magamat azon a tájon, amelyről éppen szó van. Órán odafigyelek, s otthon alig kell tanulnom, és jó jegyeim is vannak. Különben utazni is szeretek.

Arnold is a földrajzot kedveli, a tanár úr szeretettette meg vele ezt a szép tantárgyat.

– A földrajztanár úr, Szirbik Szabolcs so-

elő a tananyagot, nem lehet nem odafigyelni. Hát ezért szeretem.

Zsófinak nincs kedvenc tantárgya, de a történelmet jobban kedveli, mint a többi.

– Órákon nagyon keveset tanulunk a magyar történelemből – magyarázza Zsófi –, de engem nagyon is érdekel. Most nemrég emlékeztek meg az 56-os forradalomról és szabadságharcról, a tévében végigkísértem az eseményeket, és az ezzel kapcsolatos filmeket is megnéztem. Az első és második világháború eseményeiről is sokat olvastam a világhálón is.

Ricsárd nagy kedvelője a tornának, talán azért mert nem kell tanulni, nincs házi feladat.

– Szeretek tornázni – jelenti ki Ricsárd –, különösen futni. Már Szabadkán is versenyeztem.

Edina az idén jött ebbe az iskolába, mégpedig Temerinből.

– Nagyon szeretem a zenét és a hangszereket. Temerinben öt évig jártam énekkarra. Szeretek énekelni, s nemcsak az iskolában énekelek, hanem otthon a nővéremmel is. Órákon még az éneklés mellett a hangszerrel is foglalkozunk, s ennek örülök, mert én is játszom hangszeren, mégpedig furulyán. Nagyon szeretek rajzolni is, s nemcsak az iskolában, rajzórán, hanem otthon is szoktam rajzolni mesefigurákat – fejezi be beszélgetésünket Edina.

Koncz Erzsébet

LEXIKON

NEVEM: **Agócs Ágota.**

BECENEVEM: Ági.

CÍMEM: 24430 Ada, Hajduk Veljko u. 24.

SULIM, OSZTÁLYOM: Cseh Károly Általános Iskola, 5. c.

OSZTÁLYFŐNÖKÖM: Máriás Valéria.

ALSÓS TANÍTÓIM: Fejelt Tóth Stefánia, Koós Holló Tímea.

AZ OSZTÁLY VEZETŐSÉGE: elnök: Kubina Molli, titkár: Apró Zsanett, pénztáros: Bajusz Réka.

KEDVENC TANTÁRGYAIM: Magyar, zene, rajz, angol, német.

AMI NEHEZEN MEGY: Matek, földrajz.

KEDVENC TANÁRAIM: Máriás Valéria, Apró Ildikó.

KEDVENC OSZTÁLYTÁRSAIM: Kubina Molli, Koós Natália, Kitli Tamara, Bajusz Réka.

KEDVENC OLDALAM A JÓ

PAJTÁSBAN: Vicckupac.

KEDVENC KÖNYVEM: Tom Sawyer kalandjai.

HOBBIM: Tánc.

KEDVENC FILMEM: Felhők felett 3 méterrel.

KEDVENC SPORTOM: Tánc.

KEDVENC EGYÜTTESEM: AC/DC.

KEDVENC SZÍNÉSZEM: Bozsek Márk.

KEDVENC SZÍNEIM: Lila, zöld, kék.

KEDVENC ÉVSZAKOM: Nyár.

KEDVENC ÉTELEIM, ITALOM: Pizza, spagetti, bodzaszörp.

AMIT EL TUDOK KÉSZÍTENI: Tea, kávé, puding.

KEDVENC ÁLLATAIM: Oroszlán, pingvin.

MI LESZEK, HA NAGY LESZEK? Azt még nem tudom.

NO ÉS A SZERELEM? Nincs.

NEVEM: **Apró Zsanett.**

BECENEVEM: Zsani.

CÍMEM: 24430 Ada, Varga János u. 2.

SULIM, OSZTÁLYOM: Cseh Károly Általános Iskola, 5. c.

ALSÓS TANÍTÓIM: Fejelt Tóth Stefánia, Koós Holló Tímea.

AZ OSZTÁLY VEZETŐSÉGE: elnök: Kubina Molli, titkár: Apró Zsanett, pénztáros: Bajusz Réka.

KEDVENC TANTÁRGYAIM: Magyar, matek, biológia, földrajz.

AMI NEHEZEN MEGY: Nincs. KEDVENC TANÁRAIM: Máriás Valéria, Matić Ilona.

KEDVENC OSZTÁLYTÁRSAM: Tóth Veréb Ivett.

KEDVENC OLDALAM A JÓ PAJTÁSBAN: Sztárvilág.

KEDVENC KÖNYVEM: Lovak világa.

HOBBIM: Lovaglás.

KEDVENC FILMJEIM: Fekete szépség, Az ötödik elem.

KEDVENC SPORTOM: Lovaspóló.

KEDVENC EGYÜTTESEM: The Wanted, Rammstein, Tankcsapda, AC/DC.

KEDVENC DALOM: The Wanted: I Found You.

KEDVENC SZÍNÉSZNŐM: Kim Kardashian.

KEDVENC SZÍNEIM: Lila, piros, zöld, kék.

KEDVENC ÉVSZAKAIM: Tavasz, ősz.

KEDVENC ÉTELEM, ITALOM: Pizza, üdítő.

AMIT EL TUDOK KÉSZÍTENI: Rántotta, palacsinta, leves.

KEDVENC ÁLLATAIM: Ló, kutya.

MI LESZEK, HA NAGY LESZEK? Óvónő.

NO ÉS A SZERELEM? Titok.

NEVEM: **Vajer Zsolt.**

BECENEVEM: ZSQ.

CÍMEM, TELEFONSZÁMOM: 24430 Ada, Hajduk Veljko u. 41, 063/802-4620.

SULIM, OSZTÁLYOM: Cseh Károly Általános Iskola, 5. c.

OSZTÁLYFŐNÖKÖM: Máriás Valéria.

ALSÓS TANÍTÓIM: Koós Holló Tímea, Tóth Fejelt Stefánia.

AZ OSZTÁLY VEZETŐSÉGE: elnök: Kubina Molli, titkár: Apró Zsanett, pénztáros: Bajusz Réka.

KEDVENC TANTÁRGYAIM: Magyar, földrajz, torna.

AMI NEHEZEN MEGY: Matek.

KEDVENC TANÁRAIM: Máriás Valéria, Molnár Edit.

KEDVENC OSZTÁLYTÁRSAM: Nagypál Noé.

KEDVENC OLDALAM A JÓ PAJTÁSBAN: Vicckupac.

KEDVENC KÖNYVEM: Geronimo Stilton: Fantom.

HOBBIM: Komputerezés.

KEDVENC FIMJEIM: World War Z, Életem értelmei.

KEDVENC SPORTOM: Foci.

KEDVENC DALOM: Spektrum – Shine (Original Mix).

KEDVENC SZÍNÉSZEM: Dwayne Johnson.

KEDVENC SZÍNEM: Kék.

KEDVENC ÉVSZAKOM: Nyár.

AMIT EL TUDOK KÉSZÍTENI: Tojás.

KEDVENC ÁLLATAIM: Kutya, macska.

MI LESZEK, HA NAGY LESZEK? S. W. A. T.-os.

NO ÉS A SZERELEM? Hát az van.

A fotográfia különleges műfaj: a fotó egy pillanatban egy egész kort képes rögzíteni. Ha pedig a képek mögé nézünk, a mögöttes történetek ismeretében másképp nézzük a történelmet.

És azokat, akik elsőként léptek az emberi fejlődés egy-egy újabb lépcsőfokára.

1903

Az első Tour de France

Az első, 1903-ban rendezett Tour de France résztvevői hajtanak a győzelemért. Középen, világos mezbe a későbbi győztes, Maurice Garin látható, aki végül 94 óra 33 perc és 14 másodperc alatt teljesítette a 2428 kilométeres távot. Garin kéményseprőként dolgozott, biciklin járta be a környező falvakat, méghozzá olyan sebességgel száguldozva az utcákon, hogy a helyiek ráakasztották a „le fou” (őrült) eposzi jelzőt. Eredetileg nem érdekelte a versenyzés, de tehetségét látva a helyi kerékpárosklub titkára rábeszélte, hogy nevezzen be egy futamra. Ekkor csak ötödik lett, de megdöbbent neki a dolog, és a következő évben, 1893-ban már meg is nyerte első versenyét. Még ugyanabban az évben lett profi kerékpáros – igaz, tulajdonképpen véletlenül. El akart indulni ugyanis egy, a lakóhelyéhez közeli versenyen, de a rajtnál közölték vele, hogy amatőrök nem nevezhetnek. A feldühödött Garin a start után felszállt a biciklijére, és a mezőny után vetette magát. Ugyan kétszer is elesett, de a nézők tombolása közepette egymás után leelőzte az összes profit, és elsőként ért célba. A szervezők ennek ellenére nem fizették ki neki az első helyért járó díjat, végül a közönség annak a dupláját adta össze a számára. Garin ezután állt profi versenyzőnek.

Világelsők

1903

Az első női pilóta

Brazília egyik legvagyonosabb családjának sarja, Alberto Santos-Dumont a századforduló körüli években Párizsban tevékenykedett, ahol egymás után építette meg és próbálta ki motoros léghajóit. Hiába épített azonban egy-két sikeres repülőgépmoddelt, a Wright fivérekkel együtt a világ is elrepült mellette. A megkeseredett aviatikus 1932-ben öngyilkos lett. Van azonban valami, amivel Santos-Dumont örökre beírta a nevét a repülés történetébe. A rossz nyelvek szerint a brazil aranyifjú másik igazi szenvedélye a repülés mellett a fiatal hölgyeknek való udvarlás volt. Magánéletéről keveset tudunk, az viszont tény, hogy egyetlen alkalommal engedte meg valaki másnak, hogy egyik gépét vezesse, a szerencsés pedig egy 19 éves, kubai származású amerikai leányzó, Aida de Acosta volt. A szüleivel Párizsba látogató Aidát teljesen lenyűgözték Santos-Dumont repülései, így megkereste a feltalálót, és sikerült annyira elcsavarnia a fejét, hogy az néhány lecke után megengedte neki, hogy elvigye egy körre a léghajóját. Aida mintegy fél órát töltött a levegőben, ezzel pedig ő lett az első női pilóta. Jellemző a korra, hogy ekkoriban már jócskán zajlott ugyan a női egyenjogúsági mozgalom, Aida szülei majd' szívrohamot kaptak a kis csínytól, mert meg voltak győződve arról, hogy rendes férfi nem venne el egy lányt, aki ilyesmire vetemedett.

1927

Az első önálló, transzatlanti repülés

Charles Lindbergh amerikai pilóta már 1927-es repülésekor sztár lett, amikor 33 és fél, levegőben töltött óra után leszállt a párizsi Le Bourget repülőtérre, s több tízezres tömeg köszöntötte. Lindbergh először attól félt, hogy légszűrőjével le fog kaszabolni néhány túlsá-

gosan is közel merészkedő ünneplőt, aztán már inkább saját testi épségéért aggódhatott: a tombolva lelkesedő emberek szinte kirángatták a gépből, hogy a levegőbe dobálva ünnepeljék, végül két francia pilóta mentette ki. Hősként tért vissza az Egyesült Államokba is, ahol megkapta a legmagasabb katonai kitüntetést, a Medal of Honor is. Népszerűsége hihetetlen volt, a következő évben csak a tiszteletére rendezett felvonulásokon 2 ezer kilométert autózott, közel 150 beszédet mondott, már 1927-ben megháromszorozódott a pilótaengedélyért folyamodók létszáma Amerikában, 1929-ig pedig harmincszorosára nőtt a repülőgépek által szállított utasok száma.

1928

Az első sebésznők

Kevésbé ismert fejezete a feminista mozgalomnak az a harc, amelyet a nők azért vívtak, hogy orvosok lehessenek. Bár a történelem során mindig is fontos szerepet játszottak a nagy tudású javasasszonyok vagy éppen bábák, a 18–19. században megszülető modern orvostudomány egyszerűen kizárta a nőket a magatartásról. Az 1800-as évek második feléig a nők még orvosi diplomát sem szerezhettek, és miután ezen néhány eltökélt úttörő változtatott, lassan megnyíltak az első, kifejezetten női orvosok képzésére szakosodott intézmények is. Képünkön az 1883-ban, Torontóban, az első kanadai orvosnő, Emily Stowe által alapított Women's Medical College 1928-as gyakorlóképzőházának első olyan műtétje látható, amelyet sebésznők végeztek el a diákok előtt.

1946

Az első számítógép

A modern számítógépek fejlesztésének egyik nagy lépése a már teljesen elektronikus digitális számítógép kifejlesztése volt. Első típusa, az ENIAC 1946 februárjában készült el. A szerkezet inkább hasonlított egy tankhajó

motorjához, mint egy mai számítógéphez, közel 17 500 elektorncsövet tartalmazott, 137 négyzetméteren terült el, és majdnem 30 tonnát nyomott. Bár Neumann Jánost szokás a számítógép atyjaként emlegetni, az ENIAC tervezése John Presper Eckert és John W. Mauchly munkája volt.

1953

Az első ember a Mount Everest csúcsán – vagy mégsem?

Diadalmaskodott a természet felett az emberi akarat: az első ember felért a Föld legmagasabb pontjára, a Csomolungma (Mount Everest) csúcsára. A felvétel az 1953-as sikeres mászás végén készült, s a hegy első meghódítójának címét közismerten Sir Edmund Hillary mondhatja magáénak. Csakhogy ketten érték el a csúcst, Hillary mellett ott volt serpa társa, Tenzing Norgaj is. És ő az, aki a képen diadalittasan a magasba emeli a jégcsákányát 1953. május 29-én. Az ekkor 39 éves serpa ugyanis, bár élete során hét nyelvet is megtanult, a hegyeket pedig úgy ismerte, mit a tenyerét, analfabéta volt, fényképezőgépet pedig még soha életében nem kezelt, így Hillary készítette a csúcshódítást dokumentáló felvételeket. Norgaj később lediktált életrajzában úgy emlékezett vissza, ő ajánlgatta Hillarynek, hogy azért csak megpróbál csinálni róla is egy képet, de az új-zélandi nemet mondott. Talán stílszerűbb is, hogy így történt, Norgajnak ugyanis talán még Hillarynél is többet jelentett a siker, mivel a serpa már több expedícióval megközelítette a csúcst, de mindig vissza kellett fordulnia.

1954

Az első közszemlére bocsátott magyarországi televíziókészülék

Jól szemlélteti a 20. századi magyar történelem viszontagságait és a kommunista tervgazdaság erejét, hogy hazánkban bő két

évtizedes késéssel indult el hódító útjára a televízió, pedig a technológia kifejlesztésében számos magyar mérnök is fontos szerepet játszott. Míg az Egyesült Államokban például már 1931-ben hatalmas tömeg gyűlt össze New Yorkban, hogy egy kísérleti demonstráció keretében megpillantsa egy tévékészülék képernyőjén a Broadway korabeli sztárjait, Magyarországon először 1954-ben, a Budapest nagyáruház (a mai Corvin) kirakatában találkozhatott a nagyközönség a már nem is annyira új csodával. Újabb két évnek kellett eltelnie, mire a szerencsésebbek hozzá is juthattak egy saját tévéhez, 1956 nyarától 5500 forintos áron (egy mérnök havi fizetésének nagyjából tizszereséért) kínált készülékekből úgy is elkelt az első kilenc nap alatt 150 darab, hogy kezdetben még rendes adást sem sugároztak hozzá.

1961

Az első csimpánz az űrben

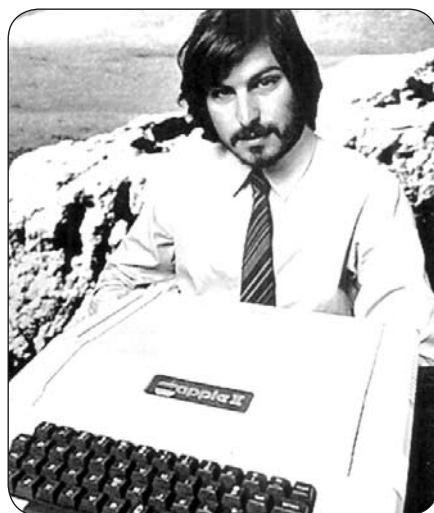

Az Egyesült Államok é a Szovjetunió közötti hidegháborús űrversenybe akaratán kívül jó néhány állat is belesodródott. Lajka kutya szomorú történetét mindenki ismeri, az első Föld körüli pályára állt élőlényt már a küldetés tervezésekor halálra ítélték, nem volt ugyanis még kidolgozva a visszatérés módja. Jobb sors jutott az űrt megjárt első emberszabásúnak, a Ham névre keresztelt csimpánznak. Ham az egyike volt annak a csimpánznak, amelyeket az amerikai űrprogram keretében képeztek ki. A kifejezés helytálló, mivel az állatokat nemcsak a szűk űrkabin elviseléséhez szoktatták hozzá,

de betanították őket arra is, hogy felvillanó lámpák és jelzések hatására különböző feladatokat végezzenek el, például meghúzzák a megfelelő kart vagy megnyomjanak egy gombot. A cél az volt, hogy kiderüljön, a kilövés és az űrben tartózkodás mekkora veszéllyel jár az élő szervezetekre, illetve befolyásolják-e a különleges körülmények a feladatok végrehajtását. Hamet 1961. január 31-én lőtték fel a Cape Canaveral bázisról. A csimpánz összesen majdnem 20 perces repüléséből nagyjából 6 percig a súlytalanság állapotát is megtapasztalhatta, de a karokat és a gombokat ezekben a pillanatokban is csak néhány tizedmásodperccel később húzta meg vagy nyomta meg, mint a földi körülmények között. Ham tehát bebizonyította, hogy lehetséges az űrben „dolgozni”, és szkafanderének köszönhetően a kabinnyomás zuhanását, majd az óceánba csapódást is sértetlenül megúsza, sőt egy almát és egy fél narancsot is elfogadott a mentőcsapattól. A kísérlet idején 3 éves csimpánz végül 26 éves korában pusztult el egy állatkertben, síremléke International Space Hall of Fame-ben, az új-mexikói űrkutatási múzeumban található.

1977

Az első személyi számítógép

A mai szemmel még mindig reménytelenül kezdetleges, de már valódi „személyi” számítógépnek tekinthető Apple II hihetetlen sikertörténet: egyre fejlesztett változatai egészen 1993-ig gyártásban maradtak, és annak ellenére keltek el összesen közel hatmillió példányban, hogy az árukból akár autót is lehetett volna venni – az 1977-es alapmodell 1298 dollárba került, de a maximálisan bővített, 48 kilobájt(!) memóriával szerelt változat már 2638 dollárt kóstált. Steve Jobs Apple-főnök a korábbi, otthon összeszerelhető megoldásokkal ellentétben az új gépet – akkoriban legalábbis – tetszetős műanyag házba tette, és olyan extrákkal együtt kínálta, mint a beépített billentyűzet, illetve a tápegység. Ilyen értelemben az Apple II nemcsak az informatika új korszakát hozta el, de még ennél is tágasabb értelemben tekinthető a 21. század előfutárának: bebizonyította azt is, hogy a tartalommal egyenértékű fontosságú a forma, azaz a csomagolás és a marketing.

Bemutatjuk az év hala jelöltjeit

Magyar bucó

Zingel zingel (Linnaeus, 1758)

Ismertetőjegyek. Teste erősen megnyúlt, hengeres, farokrésze elvékonyodó. Feje hosszú és széles, fölülről enyhén lapított. Orra hosszú, körülbelül kétszerese a nagyméretű szem átmérőjének. Szája közepes nagyságú, teljesen alsó állású. Két hátúszója megközelítőleg azonos hosszúságú, az elsőben 13–14 csonttüske, a másodikban 16–20 elágazó sugár található. Farokúszója jól fejlett, a hátsó széle bemetszett. Farkalatti úszója közepes hosszúságú, osztott sugarainak száma 11–13. Mellúszói kicsik, rövidebbek az alattuk elhelyezkedő hasúszóknál. Pikkelyei aprók, erősen tapadók és érdes tapintásúak, számuk az oldalvonalon 83–95. Sárgásbarna oldalát többnyire nagy, szabálytalan alakú sötét foltok, olykor ferde haránt-sávok mintázzák. Jól fejlett példányai 20–30 cm hosszúak, az ennél nagyobbak ritkák.

Hasonló fajok. Nagyon hasonlít hozzá legközelebbi rokona, a német bucó, de annak oldalát rendszerint igen határozott szélű ferde sávok mintázzák, faroknyele még jobban elvékonyodik, és első hátúszójában csak 8–9 tüske található. Az alakra nézve némileg hasonló küllőknek és márnáknak annyira más a színe és a mintázata, hogy a kép alapján kizárhatók, továbbá a bucófajokkal ellentétben egyiküknek sincs két hátúszója.

Környezet. Kifejezetten folyóvízi hal, amely állóvizekben – még ha bekerül is oda – ritkán marad meg. Áramláskedvelő volta elle-

nére sem ragaszkodik azonban a sebes sodrású vízhez, jól megél a lassabb szakaszokon is. Alkalmazkodásának köszönhetően a paduczóna felső régiójától kezdve az alsó dévérzónáig előfordul, de népesebb állománya a márnázónában és a dévérzóna felső régiójában alakul ki. Igényli a nagyobb vízteret, ezért a kis folyókból rendszerint hiányzik.

Táplálék. Apróbb fenéklakó szervezetekkel és szerves törmelékkel táplálkozik, amit részint aktívan keres, részint a görgetett hordalékból válogat ki.

Szaporodás. Szaporodása kevésbé ismert, ivása április–májusra esik. Általában a folyók erősebben áramló homokos és sóderes szakaszain ívik, az előre elkészített fészekgödörbe. A lerakott és megtermékenyített ika a rácsapkodott vékony kavicsréteg alatt fejlődik kikéleségig.

Elterjedés. Igen szűk elterjedési területtel rendelkező faj, kizárólag a Dunában és a Dnyeszterben, valamint ezek mellékfolyóinak rendszerében él. Vizeinknek nemcsak őshonos, hanem bennszülött hala, amelynek kialakulása is itt ment végbe.

Jelentőség. Gazdasági szempontból nincs jelentősége, mert egyrészt ritka, másrészt fogását a törvény tiltja. Védettséget kiemelkedő természeti értéke indokolja: szűk elterjedésű és ritka bennszülött halunk. Emellett veszélyeztetett fajnak is számít, mert a folyókon egyre több vízlépcső épül, és a duzzasztók fölötti eliszaposodó folyószakasz nem megfelelő élőhely számára.

Harka Ákos-Sallai Zoltán

Magyarország halfaunája című könyve nyomán

Védett, megtartani tilos

A magyar bucó a fokozottan védett halaink közé tartozik. Ez azt jelenti, hogy tilos megtartani. Tehát soha, semmilyen körülmények között nem rakhatjuk haltartóba, füzérre, kannába... A helyes eljárás, ha a zsákmányolás helyén és azonnal visszaengedjük. Ez néha nehézségekbe ütközik, aminek előidézője a bucó falánsága. A felcsalított horgot ugyanis szabályszerűen rendkívül mélyre, szinte torkig nyeli, ezért a horgok kiszabadítása nehézségekkel jár. Ennek során a hal gyakran olyan sérüléseket szenved, amelyeket nehezen hever ki, és belepusztul. Persze nem mindig. Ha óvatosan szabadítjuk ki a horgot, és gyorsan visszaengedjük a halat, akkor van esélye a túlélésre.

A magyar bucót, de legközelebbi rokonát, a német bucót rendszerint véletlenül zsákmányoljuk, mindig a más, gyakrabban előforduló halaknak felkínált csálira kapnak. A kisebb példányok csontira, gilisztára, lárvára, míg a nagyobbak a halszeletre és kisebb csalihalakra is ráharapnak. Célszerűen sohasem zsákmányolták, a horgász sohasem ment a vízpatra azzal a szándékkal, hogy magyar bucót fogjon. Persze, ezzel lehet kísérletezni. De ha figyelembe vesszük, hogy megtartani tilos, valamint azt is, hogy kis növésű halról van szó, kár a gőzért.

A magyar bucóra számtalan népi elnevezés ragad, ezek felsorolásától eltekintünk. Mégpedig azért, mert a sok – és helytől helyig változó – népi elnevezés zavarkeltő átfedéseket eredményez. Amellett, hogy a halakat népi elnevezések sokaságával illetjük, gyakran előfordul, hogy ugyanazt az elnevezést más-más halra alkalmazzuk. Kész gubanc! És rengeteg téves információ. „Megnyugtató” – azért

idézőjelesen, mert kissé sem az –, hogy a tudományos (latin) nevek is gyakran változnak. Tehát a tudományos körök sem mentesek a névszaporításoktól. A magyar bucó és a német bucó esetében is történt valami hasonló – néhány évvel ezelőtt –, de ezt most hagyjuk. Maradjunk annyiban, hogy adott nyelvben a halakat az általánosan elfogadott néven kell nevezni. Tehát a most taglalt hal magyar bucó, és kész!

Ugyanakkor érdekességgént mellékeljük a képet, amely a Zenta Kupa úszózőversenyen készült. Az benne/rajta az érdekes, hogy egyazon horgászhelyen, ugyanabból a vízdarabból került elő magyar bucó és naphal is. Márpedig sokáig úgy véltük, hogy a kettő egy helyen nem fordul elő. Ez azonban már a Tisza jellegének változásáról szóló történet, és alighanem a szakembereknek kell foglalkozniuk a témával.

• Ezen a napon történt • Ezen a napon történt • Ezen a napon történt •

November 21.

Olivér, Mária, Ilián, Rúfus és Kolumbán napja.

Olivér: Latin eredetű név. Jelentése: olajfaültető. Más feltevés szerint germán eredetű, jelentése: tündér, manó, sereg.
Ilián: Görög, orosz eredetű név, a Héliosz orosz név származéka. Jelentése: nap.

XI. 21.

Füstmentes nap – a dohányzásról való leszokás napja. Az Egészségügyi Világszervezet, a WHO kezdeményezésére november harmadik csütörtökét nemzetközi szinten FÜSTMENTES NAPPÁ nyilvánították. 1977-ben már minden állam csatlakozott a mozgalomhoz, amely ekkor kapta az egységes Smokeout Day elnevezést.

1916. XI. 21. (97 éve)

Schönbrunnban 86 éves korában meghalt Ferenc József osztrák császár, magyar és cseh király, aki 68 éven keresztül uralkodott. Utódjaként másodfokú unokaöccse, I. Károly (IV. Károly néven magyar király) lépett a trónra. Ferenc József 68 évig tartó uralkodását a demokratizálódás és a függetlenedési törekvések ellenzése jellemezte, mivel a monarchia erejének megőrzését csak a korlátlan befolyásában látta.

November 22.

Cecília és Filemon napja.

Cecília: Latin eredetű név. A Caecilius római nemzetségnévből származó férfinévnek a női párja. Lásd még a Cecilián férfinévről. Jelentése: A Ceciliusok nemzetségéből való. A név alapja egy vak jelentésű latin szó.

Filemon: Görög eredetű név. Jelentése: barátságos, nyájas, szíves érzelmű. Más magyarázat szerint a név a csók jelentésű philémá szó származéka.

1877. XI. 22. (136 éve)

Megszületett Ady Endre költő, újságíró. A Nyugat első nemzedékének vezéregyénisége, nemzeti líránk egyik legnagyobb

alakja. Szerelméhez, Diósyné Brüll Adélhoz írta Léda-verseit. Későbbi feleségét, Boncza Bertát költeményeiben Csinszkának nevezi.

1977. XI. 22. (36 éve)

Megindult Európa és New York között a szuperszonikus polgári légiforgalom a Concorde gépekkel. A Londonból és Párizsból a New York-i John F. Kennedy repülőtérre tartó menetrendszerű járatokat 1977. november 22-én indították el először. A British Airways által üzemeltetett járatok a BA001 és BA004-es jelzést viselték. Míg a klasszikus sugárhajtású repülőgépekkel üzemeltetett járatok 7 óra alatt értek Párizsból vagy Londonból New Yorkba, addig egy átlagos szuperszonikus repülés e két város között 3 óra 30 percig tartott.

November 23.

Kelemen, Klementina, Dániel és Kolumbán napja.

Kelemen: Latin eredetű név. Jelentése: jámbor, szelíd, kegyes, jóságos.

Dániel: Héber eredetű bibliai név. Jelentése: Isten a bírám.

1977. XI. 23. (36 éve)

Cape Canaveralról pályára állították a Meteosat-1-t, az első európai meteorológiai műholdat. A Kennedy űrközpont (az oroszok Bajkonur űrközpontjához hasonlóan) az egyenlítőhöz eléggé közel van ahhoz, hogy megfelelő szögben indíthassák az űrrakétákat, ezzel rengeteg üzemanyagot spórolva meg.

2012. XI. 23. (1 éve)

Meghalt Száva Babity (Sava Babić) szerb író, költő, műfordító, egyetemi tanár, a magyar-szerb irodalmi kapcsolatok jelentős személyisége. Palicson született. Magyarról fordított, illetve ő alapította meg a belgrádi magyar tanszékét.

November 24.

Emma, Flóra, Virág és Szvetlana napja.

Emma: Germán eredetű név. Az Erm-, Irm- névelem számos német név előtagjaként is előfordul, és az Emma ezek rövidülése is.

Flóra: Latin eredetű mitológiai név, a virágok és a tavasz római istennőjének a neve. Jelentése: virág, de a magyar Virág és az orosz Szvetlana név, s a szerb Cveta és a Szvetlana is virágot jelent.

1859. XI. 24. (154 éve)

Charles Darwin angol természettudós megjelentette a Fajok eredete című munkáját. A könyv ismertette elképzeléseit az evolúcióról és a természetes szelekcióról, elhűződő vitákat váltva ki. Olyannyira elhűződött, hogy kb. tíz évvel ezelőtt az akkor szerbiai oktatási miniszter megtiltotta az iskolákban való tanítását (a világ általi közörejének kitéve országunkat).

1864. XI. 24. (149 éve)

Megszületett Henri de Toulouse-Lautrec (olv.: Anri d' Tulúz-Lotrek) festőművész, a francia posztimpresszionizmus jeles képviselője. Ismertebb alkotásai a Pár a bárban, A Moulin-Rouge, Kétkerekű kocsis pónilóval, Angol lány Le Havre-ban, A Rue des Moulins szalonja és mások.

Rajzai közel állnak a karikatúrákhoz, de szatirikus kommentárjai mindig tele vannak szimpátiával. Toulouse-Lautrec művei olyan – egymástól távol álló – művészeket inspiráltak, mint Rodin, Schiele, Munch vagy Picasso.

November 25.

Katalin, Karina, Emma, Kitti, Mózes, Alán és Ányos napja.

Katalin: A görög katharosz szóból származik. Jelentése: (mindig) tiszta. Más magyarázat szerint a görög Aikatherine jelentése nyílazó, biztosan célzó. A magyar nyelvterületen a Katalin az Árpád-kor, illetve a kereszties hadjáratok óta a legnépszerűbb női nevek egyike (a románban viszont Catalin-ként leírva népszerű férfinev).

Alán: Kelta eredetű angol névből származik.

1802. XI. 25. (211 éve)

A magyar nemzetnek ajándékozta könyvtárát, numizmatikai és magyar történelmi gyűjteményét Sárvár-felsővidéki gróf Széchenyi Ferenc János József, Somogy vármegye főispánja, királyi főkamarmester, aranygyapjas lovag, királyi küldött és biztos (Széchenyi István édesapja). Ezzel megalapította a Magyar Nemzeti Múzeumot, és létrehozta az Országos Széchenyi Könyvtár alapjait.

1927. XI. 25. (86 éve)

Kaposvárott 66 éves korában meghalt Rippl-Rónai József festőművész és iparművész, a magyar szecesszió kiemelkedő alakja. Ismertebb festményei: Babits, Karinty Frigyes portréja, A körtvélyesi kastély, Apám és Piacsek bácsi vörösbőr mellett, Nő fehérpetyyes ruhában.

November 26.

Virág, Atanáz, Szilveszter, Konrád, Milán, Lénárd, Viktorina, Péter, Berengár, Leonárd, Leonarda, Ciklám és Milos napja.

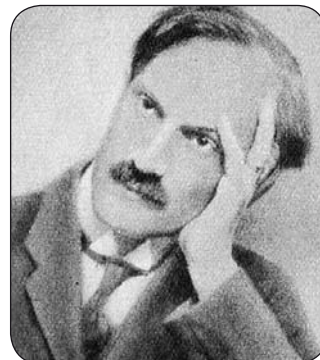
Atanáz: Görög eredetű név. Jelentése: halhatatlan.

Leonárd: Német, francia eredetű név. Jelentése: erős, mint az oroszlán.

1865. XI. 26. (148 éve)

Először jelent meg az Alice Csodaországban (Alice's Adventures in Wonderland) című könyv, Lewis Carroll nonszensz meseregénye. A könyvben különös, nem valószínűs szereplők bukkannak fel egymás után, Carroll pedig az angol szokások és hírességek kifigurázására épít. A szereplők mulatságosan lehetetlen ötleteikkel szurreális keretet adnak a történetnek. Többször is megfilmesítették.

1883. XI. 26. (130 éve)

Szekszárdon megszületett Babits Mihály (teljes nevén: Szentistváni Babits Mihály László Ákos) költő, író, irodalomtörténész, műfordító. A 20. század eleji magyar irodalom jelentős alakja, a Nyugat első nemzedékének tagja. Regényei: A gólyakalifa, Timár Virgil fia, Kátrýavár, Halálfi, Elza pilóta vagy a tökéletes társadalom. Kiemelt versei: A gazda bekeríti házát, Cigány a síralomházban, Mint különös hírmondó, Csak posta voltál, Ősz és tavasz között, Balázsolás, Jónás könyve, Jónás imája. Fordította Oscar Wilde, Charles Baudelaire, Shakespeare, Dante, Szophoklész, Goethe, Edgar Allan Poe és mások műveit.

November 27.

Virgil, Jakab, Amina, Jakus, Leonarda és Jákob napja.

Virgil: A latin Virgilius név rövidülése. Ennek az eredete bizonytalan, talán a Vergilius római nemzetségnévből való, amely ismeretlen, esetleg etruszk eredetű.

Amina: Német, olasz eredetű név. Jelentése: védelem. Más magyarázat szerint, arab eredetű név, Mohamed próféta anyjának neve Ámina volt. Jelentése: hűséges.

1701. XI. 27. (312 éve)

Megszületett Anders Celsius svéd tudós, asztrológus, akinek hőmérsékleti skáláját ma is használjuk. Ennek 0 pontját a jég olvadáspontja határozza meg. A másik fixpont a víz forráspontja, amelyhez a 100 °C értéket rendeljük.

1814. XI. 27. (199 éve)

Bereckben (Erdély) megszületett Gábor Áron, az 1848–49-es forradalom és szabadságharc ágyúöntője és tüzerbiztja. A Gábor Áron gyártotta ágyúk közül egyetlenegy maradt fenn. 1906-ban találták rá, amikor a kézdívasárhelyi Rudolf Kórház udvarán csatornázási munkákat végeztek. Az ágyút a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeumban állították ki.

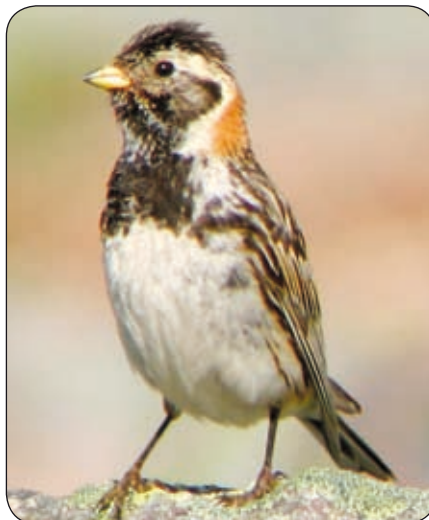
Zúzmara az ágakon

A naptár szerint a november még őszi hónap, ám az időszak második felében már nemegyszer téliesre fordul az időjárás. Reggelre kelve vastag dér lepi a fűszálakat, jégvárta feszül az út menti pocsolyákon, s kókadtan csüngenek az aszatnak és a bogáncsnak a hónap elején talán még lilán virító, kései virágai.

Novemberben gyakran áztatja hideg, szitáló eső a határt, hajnalban sűrű köd gomolyog a rétek fölött, s a nedves, szürke függöny olykor csak dél felé szakadozik fel vagy akár egész nap megmarad. Amikor decemberre fordítjuk a naptárt, mindinkább teret nyer a tél. Nehéz felhők úsznak az égen, néha akár egy hétig sem bukkan elő a napkorong, de ha mégis, a nyáron és kora ősszel oly forró sugarai ekkorra langyosan simogatóvá szelídülnek. Amikor azután újra összezárnak a felhőkárpit, s lassan ólomszürkévé sötétedik az ég, hirtelen enyhül a szél, s furcsa, várakozó csend üli meg a határt. A magasból eleinte szégyenlősen, apránként, később egyre sűrűbben, kerengve, libegve hullanak az első hópelyhek. Dél felé már kiadósan esik a hó, újból feltámad a szél, és szinte kergeti, sodorja maga előtt a könnyű hópihéket. Reggelre fehérbe öltözik a táj. Tétován ugrál és közben néha tanácstalanul rázza a talpait a májusban született mezei nyúl, s puha hókoloncok hullanak az ágakról, amikor a fenyves oltalmazó sűrűje felé igyekvő mókus nagy lendülettel átveti magát egyik fáról a másikra. A fehérbe burkolódzott nagy fenyők már a közelgő karácsony hangulatát idézik, a fagyöngy sárga bogyoiból a télire az öreg tölgyesekbe húzódtott léprigók falatoznak jóízűen, s a mezők fölött repülő fekete varjak komor kárógása a falusi templomtornyok ünnepre hívó harangszavával keveredik.

Ha a statisztikát nézzük, a január az év leghidegebb hónapja. Ha sok hó esett, a vastag fehér paplan jótékonyan védi a vetéseket, de ha egy rövidebb enyhe időszakot követően a felülete kérgesre fagy, nagyon megnehezíti az ölyvek és a baglyok szókmanyszerzését. Január, február – itt a nyár, szokták mondani, s nem véletlenül. Januárban már a fészkelőhely közelében van a hollópár, nászrepüléshez készülődnek a rétisások, s a parkok öreg fáiról mind gyakrabban

hallatszik a csuszka hangos, jókedvű trillája. A hónap derekán még többnyire jégcsapok lógnak az ereszekről, s a jeges szél vágja arcunkba a szikrázó hópihéket, de a csuszka trillája már azt jelzi, hogy minden nappal kifelé megyünk a télből, s közeledünk a hóolvadással, ujjongó pacsirtadallal érkező tavasz felé.

Sarkantyús sármány

A november végi és a későbbi kirándulások sok látnivalót kínálnak a folyók és a tavak közelében: a Duna partján sétálva különféle sirályokat nézegethetünk. A nagy termetű, sárgalábú sirályok lusta szárnycsapásokkal eveznek a folyó fölött, máskor a zátonyokon ülve árgus szemmel kémlelik a vizet. Ha a felszínen úszó hulladékot vagy döglött halat pillantanak meg, nyomban rávetik magukat arra, s hosszasan üldözik szerencsés társukat, amely a megkaparintott falatot a csőrében tartva biztos helyre igyekszik menekíteni azt. A téli vizekre a viharsirály is jellemző, amelynek nemegyszer nagyobb csapatait is megfigyelhetjük. Az öreg madarak fehérek, csak a hátuk és a szárnyaik szürkék, evezőtollaik hegye fekete, néhány kis fehér folttal, a csőrük és a lábuk pedig sárgászöldek. A fiatalok barnásak, a farkuk fehér, a végén élesen határolt, széles, fekete szalaggal. A dankasirályok az előbbieknél kisebbek, s a tavasszal csokoládébarna fejük ilyenkor

Mókus

– a nyugalmi ruhában – fehér, csak a fültájékukon van egy sötét folt. A télen látható dankák jobbára észak, északkelet felől érkeznek hozzánk, kenyérdarabkákat koldulnak a járókelőktől, s kora reggeltől szürkületig kavarognak ott, ahol a víz mindig hoz valami táplálékot a számukra.

A Dunán és, amíg be nem fagynak, a mocsaraknál a nálunk telelő récefélék mellett rendszeresen láthatunk néhány szürke gémet és jégmadarat, a kormoránok pedig helyenként nagy csapatokban mutatkoznak. Gyakran ellepik a vizet, majd egy idő múltán kisebb csoportokra oszolva a magasba emelkednek, s északnak repülnek a folyó fölött.

A vidra nem alszik téli álmot, amit az tanúsít, hogy havas időben a hóban maradnak a nyomai, a jellegzetes, halszállakkal teli ürülete, a víz közelében pedig eleségének a maradványai. Nyomait követve azt is megfigyelhetjük, hogy rendszeresen használt úgynevezett váltói vannak. Ezeken közlekedik, amikor például a halastórendszerben az egyik tóból a másikba igyekszik.

A mezei pocoknál jóval természetesebb vízi pocok bundája felül vörhenyesen árnyalt feketésbarna, a hasoldala pedig fehéresszürke. Fülei kicsinyek, alig látszanak ki a bundájából, s a farka is rövid, legfőljebb testhosszának a felét éri el. Ez a faj a csendes, kevésbé zavart helyeken nappal is tevékeny, növényeket rágcsál a vízparton. Jól úszik; a víz jellegzetes V alakú fodrozódását már messziről látni, amint a csatorna egyik partjáról a másik felé igyekszik. Ahol tartózkodóhelye közelében kertek vannak, azokban is felbukkanhat, megrázza a fiatal gyümölcsfák törzsét vagy a télire kint hagyott káposztából torkoskodik.

Sch. E.

Őz

Csuszka

Az indiai páva a kobrával is elbánik

Az indiai páva, más néven kék páva vagy közönséges páva, Indiában és Sri Lankában őshonos madárfaj, India nemzeti jelképe. Legendás szépsége miatt már több mint 2000 éve megszelídítették, azóta számtalan országba betelepítették. A gyönyörű, legyezőfarkú madár a pávakakas, a tojót pávatyúknak, a fiókákat pedig csibéknek nevezzük. A pávák a fácánfélék családjába tartoznak, akárcsak a fajdok, fűrjek, tyúkók és pulykák.

A kék páva természetes élőhelye a száraz, ritka erdővidék. A madarak legtöbb idejüket a földön töltik, és csak rövid távú repülésre képesek. A vadonban a pávák a földön fészkelnek és táplálkoznak, de az éjjeli szálláshelyük a fák ágai közt van. A páva rikácsoló hangját gyakran hallani, ha eső közeleg.

A páva Indiában igen nagyra becsült háziállat, mivel a kobrával is elbánik, ezért távol tartja a mérges kígyókat az emberi településektől. A madarak táplálkozása viszonylag egyszerű: a pávák rovarokkal, magvakkal, palántákkal, gyümölccsel és apró hullókkal táplálkoznak. Mivel imádják a rovarokat és a magvakat, gyakran komoly károkat okozhatnak a kertben vagy a komposzt-verem körül.

A pávák kb. két éves korukra válnak ivaréretté, de a csodálatos, legyező alakú farktollaik hat éves korukig növekednek. A tojók azokat a kakasokat kedvelik leginkább, akiknek több „szem” van a farktollaik. A pávakakas, hogy a tojónak kedveskedjen, kápráztató farktollaikat mutogatja. Amikor a tojók közelednek, a tollak maguktól kibomlanak és a fark kitarul, felvéve jellegzetes, gyönyörű legyezőformáját. Ezután következik a hím jellegzetes udvarlótánc. A sikeres pávakakas legtöbb öt tojóból álló háremet tart.

Az indiai kék páva szívós madár, amely könnyen alkalmazkodik a hidegebb éghajlati viszonyokhoz és különböző környezet-típusokhoz. Bizonyos helyeken, ahova elszállították és fogságban tartották, a pávák elszabadultak, és most már vadon élnek.

A coboly

A coboly a menyétfélék családjához tartozó faj. A magyar nyelvben a 18. század derekáig általában a nyuszt volt a coboly neve.

ÁLLATKIRAKAT

A gepárd sikerének kulcsa

A gepárd a leggyorsabb szárazföldi állat. Egy új kutatás szerint fantasztikus gyorsulási, fékezési és villámgyors irányváltatói képessége teszi félelmetes vadásszá.

Fogságban tartott állatokkal csalik segítségével végzett mérések során feltárták, hogy egy teljes erőből futó gepárd sebessége meghaladhatja az óránkénti 100 kilométert.

A kutatók most első ízben tanulmányozták a nagymacska mozgását a természetben, valós körülmények között. Ehhez öt botswanai gepárdra (három nőstényre és két hímre) rendkívül pontos mérőműszerekkel ellátott nyakörvet erősítettek fel. Ezután 17 hónapon át figyelték a mozgásukat, és összesen 367 futást elemeztek.

A rekordsebesség ugyan 93 km/h óra volt, de a kutatók azt vették észre, hogy az általában egy-két másodpercig tartó sprintek nagy többségénél 72 km/h alatt maradt a sebesség, az átlagsebesség pedig 50 km/h volt.

A mérésekből kiderült, hogy a gepárd egyetlen lépésben képes másodpercenként 3 métert gyorsulni és 4 métert fékezni. Ez a manőverezési képesség, amely többek között a csontvázának és az izomzatának, valamint a nem visszahúzható karmai által biztosított nagyfokú kapaszkodási készségnek köszönhető, jóval meghaladja a póló póniét vagy az agárét.

A hajtóvadászathoz szükséges mindeme adottságok ellenére a gepárdok rendszerint messze nem mindig kapták el zsákmányukat, többségében impalákat. A kutatók becslése szerint a vadászatok csak 26 százalékban voltak eredményesek.

Az eddig legnagyobb sebesség, amelyet gepárd esetében már korábban mértek 104 km/h óra volt.

Ma főleg az Urál hegységtől keletre, Szibéria tajgáiban, Mongólia északi részén fordul elő. Valaha az Uráltól nyugatra is honos volt, Oroszország európai részén, Skandináviában, Lengyelországban is élt, de értékes szőrméje miatt Európában teljesen kiirtották. Kevés menyétfélét vadásztak annyira a prémjéért, mint a cobolyt, amely egyes vidékeken védett. Színe változatos, több árnyalata létezik a barnától a feketéig, torokfolttal rendelkezik. Prémje tömönten áll, puha és selymes, ezért vadásszák, de tenyésztik is. A többi fajhoz képest hosszabb a lába, bozontosabb a farka, és éles karmai részben visszahúzhatók. A coboly a talajon gyors és mozgékony, jól mászik, de ezt ritkán teszi. Kis állatokat és gyümölcsöket fogyaszt. Rejtékhelyül elhagyott üreget foglal el, különféle ideiglenes fészkei vannak. Főleg éjszaka vadászik, akár 10–15 km-t is képes megtenni, miközben zsákmány után kutat.

RÜGYFAKADÁS

Hallod-e, te sötét térkép (Reflektálás Orbán Ottó versére)

Hallod-e, te sötét térkép,
miért van rajtad annyi szépség?
Tanulom órára éjjel-nappal,
de fejemből egyszerűen minden kipattan.
Ázsiában található Kína és Japán.
Mi a fővárosa? El is felejtettem már!
Nématérkép barátod szóba se jöhet,
hisz arról még puskázni sem lehet.
Sokat gondolkoztam, miért van rád szükség,
de nem jutottam sokra, így hát ezt tettem én:
Hallod-e, te sötét térkép,
most ott porosodsz a szekrény tetején.

**Krenc Annamária, 8. osztály,
Nikola Tesla iskola, Topolya**

Topolya

Topolya – ez rövid szó,
De mint város nagyon jó.
Itt születtem, ez az otthonom,
Bárhová megyek, ez a honom.

Bármilyen leszek, én nem feledem,
Bárhová leszek, ez volt az életem.
Szülővárosom marad e városka,
Mondd, elfeledsz-e, Topolya!

**Kovács Katona Áron, 6. osztály,
Csáki Lajos iskola, Topolya**

Velence

Velence, a vizek városa,
turisták lagúnája,
szépmesék vízen síkló gondolája.
Aki ezt a várost egyszer látta,
örökre a szívébe zárta.

**Lajkó Rita, 6. osztály,
Csáki Lajos iskola, Topolya**

Róma

Uram, megállna egy szóra?
Kérem szépen, még ma!
Csak azt szeretném tudakolni,
Mikor fog a busz indulni.
Tudja, Rómába megyek,
Látni sok szép helyet.
És a táj is gyönyörű
Odafele menet.

**Dudás Kata, 6. osztály,
Csáki Lajos iskola, Topolya**

Párizs

Hallottam már Párizsról,
a gyönyörű szép városról.
Az Eiffel-toronyból száj tátva
bámulnak a festői kilátásra.
Egyszer szeretnék oda eljutni,
anyukámnak integetni.

**Institórisz Fedra, 6. osztály,
Csáki Lajos iskola, Topolya**

Prága

Mikor meghallom e szót: Prága,
Szívemben egy szikra lobban lángra.
Tudniillik szeretem ezt a helyet,
Ahol régmúlt századok
Ágyúdöreje helyett
Gyermekek kacagása
Tölti meg a teret.

**Dudás Kata, 6. osztály,
Csáki Lajos iskola, Topolya**

Tom szemével a világ

Tom vagyok, és bemutatom szerencsétlen életem.

Egy régi, roskadt házban éltem egy egérrel és egy öregasszonnyal. Az egér olyan furge és gyors volt, bárhogy igyekeztem, nem sikerült elkapnom. Pedig milyen finom pecsenye lehet ebből a kis egérből! Szinte összeszaladt a nyál a számban. Azt egyik próbálkozásom alkalmával úgy rám csapott egy palacsintasütővel, hogy csillagokat láttam. Aztán vettem egy könyvet, amely arról szólt, hogyan kapjuk el az egeret, és egyben szakácskönyv volt. Volt abban a könyvben százfajta csapda: egérfogó, kalapács, mérge, de egyik sem fogta meg az egeremet. Valahogy mindig fordítva sült el a tervem. Mindig én ültem bele az egérfogóba, én ütöttem rá az ujjamra a kalapáccsal, és én kaptam gyomorfertőzést a méregtől. A gazdasszony már nagyon haragudott, hogy nem tudom elkapni az egeret. Söprővel verte a hátam.

Egy derűs, szép napon mégis sikerült elkapnom azt a kis egeret. Megsütöttem, és megettem. Ezután nagyon unalmas hétköznapiak jöttek. Nem tudtam mit csinálni, örökké csak a kandalló előtt aludtam a párnámon.

De a gazdasszony megszeretett, és tovább életem az életem.

Dér Dénes, 7. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

A krajcárok története (Móricz nyomán – Egy krajcár szemszögéből)

Egyszer voltam, hol nem voltam, éltem egyszer én, egy krajcár. Nagyon szegény családban tengődtem, azon belül a háziasszony zsebében. Az a család szegény, de boldog volt.

Mindennap nagyon jókedvűen nevettek, és én is mindig nevettem velük.

De hohó! Én csak egy krajcár vagyok.

Egyik nap a házigazda elment dolgozni.

A háziasszonynak azt mondta, hogy mosson neki inget, mert már nincs tisztája.

Az volt a baj, hogy még szappanuk sem volt.

Ekkor jött haza a kisfiú az óvodából.

– Gyere, fiam, segítsél krajcárkeresőset játszani! – mondta az anya.

Elkezdtek keresni a krajcárokat.

Nekem volt öt testvérem, velem együtt hatan voltunk.

A kisgyerek suttogva kérdezte: – Anya, mi az a krajcárkeresés?

Az anya halkán válaszolt: – Az egy olyan játék, hogy meg kell keresni a krajcárokat.

Egyébként nem tudom, hogy miért suttogtak.

Az lett volna a törvény? Nem tudom.

Egész délután minket kerestek, öt testvéremet meg is találták, de én úgy elbújtam abban a zsebben, hogy észre sem vettek. Fél óra keresés után rájöttek, hogy benn bujkálok a játékos anya zsebében.

Most már együtt voltam a testvéreimmel, de egy barát még hiányzott.

Ekkor egy koldus kopogott be a házba, aki egy krajcárt adott ajándékba.

Másnap az asszony valószínűleg kimosta a férje piszkos ruháit. Mi pedig a testvéreimmel a boltban csendesen megpihentünk.

Kozma Gábor, 7. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Rovinji élményeim

A nagy törekvésem ellenére, hatodikban nem lettem kitűnő, de a hetedikben az leszek! Szerintem. A bizonyítványosztáskor nem voltam ott, mert nyaralni mentünk. Így szerencsére megúsztam a tanárnő megjegyzését, hogy: „Ejnye, Anita, ez lehetett volna jobb is!” Persze tudom most már én is, idővel rájöttem, de nem ez a lényeg, hanem az, hogy nyaralni mentünk. Azonnal sikerült elfelejtenem még azt is, hogy iskolás vagyok.

Az utazótáskába sem matekkönyvet, sem házi olvasmányt nem pakoltam, csak fürdőruhát, törölközőt meg hasonlókat. A zoknit és az edzőruhát itthon hagytuk, mivel meleg van. Nem is volt nehéz éjszaka felkelni. Két órákor frissen útnak indultunk. Alig indultunk el, máris a tengert vártuk, hogy mikor láthatjuk. A hosszú, fárasztó út azért végül a célhoz vezetett bennünket: Rovinjba érkezünk. Azt hallottam, hogy Horvátország egyik legszebb városa. Lepakoltunk egy otthonos kis laskában. Kevés pihenés után felfedezőútra indultunk. A képzeletbeli zsákunkba sok-sok élményt gyűjtöttünk.

Én a bűvárszemüvegemmel szétnéztem a tenger alján. A nagy fekete csúszós sziklák a víz alatt, félelmetes víziszörnyekre hasonlítottak. Néha olyan érzésem volt, mintha közelítenének felém. Én azt gondoltam, hogy bátor vagyok, és nem félek tőlük, de az egyikőtől nagyon megijedtem, és sietve úsztam a part felé. Mindenkinek izgatottan meséltem, hogy egy hatalmas ráját vagy valami szörnyeszerű élőlényt láttam. Ijesztően nézett rám, még jó, hogy nem léptem rá. Mivel én nem félek a szörnyektől sem, talán százszor is visszamentem búvárkodni. Véletlenül mindig elkerültem azt a helyet, ahol azzal a furcsasággal találkoztam.

Egyik nap, mikor esett az eső, hajóútra indultunk. A hajóról csodaszép tájat láttunk. A delfinek elbújtak tőlünk. Ezért nem láttunk egyet sem. Apa cápát szeretett volna látni. Én nem.

Az esti séták a városban is különlegesebbek voltak. Kacsaringós, keskeny utcákban mindenfelé érdekes dolgot láttunk. Sok-sok különböző ember sétált az utcákon. Senkit nem ismertem, senkihez sem kellett alkalmazkodnom, szabadnak éreztem magam a házigazda öreg pulóverében, amit kölcsön kértem tőle, mert fáztam. Igaz, hogy a csinos kis ruhámat eltakarta az okkersárga kötött pulóver, de senki nem csúfolt emiatt. Sokféle érdekes képet készítettem.

Láttam két fiút kézenfogva sétálni, túsarkúban tipegő lányokat csivava kiskutyával, szegényes ruhában kigyerekeket kagylót árulni, mozgássérült fiút az út szélén festeni, idős bácsit a halászhajóban ülni.

Ezeket az élményeket talán soha nem felejttem el. Sokat úsztam, napoztam, és nagyon örülök annak, hogy a szüleim elvittek Rovinjba.

Mecserik Anita, 7. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Padtársam

*Padtársam egy szőke hajú lány,
kivel ülni jó, igazán.
Nem beszélget, nem kiabál,
órák mindig koncentrálni.*

*Ha felszólít a tanár,
ő ügyesen figyel rám,
és ha kell, netán
kis súgással reagál.*

**Dér Ákos, 6. osztály,
Cseh Károly iskola, Ada**

RÜGYFAKADÁS

Én, a vándor

A házuk közelében elterülő rét már kiskorom óta a kedvenc helyem. Itt készítettem első fakardomat, íjamat és csapdám is. Sok jó kaland talált rám ezen a helyen, de a legizgalmasabb élményben mégis a közelmúltban volt részem.

A réten egy fácánt vettem üldözőbe egy szál csúzlival. A madár cseles volt, hol eltűnt a szemem elől, hol előbukkant. Már épp célba vettem, amikor felszáryalt egy partról, én meg teljesen ismeretlen tájon találtam magam. Csönd honolt mindenütt, csak egy patak csobogása hallatszott. Pánikba estem, de Bear Grylls szavai csöngtek a fülemben: „Ne ess pánikba, a patak folyásának irányát követve kijuthatsz a csávából.” Így hát elindultam a patak mentén. A táj zordabbá vált. Hatalmas sziklák meredtek az égnek, és hideg szél süvített. Vacogva másztam a magas sziklákra, reménykedve, hogy egyszer csak hazajutok. A hegy túloldalán kellemesebb idő fogadott. Hirtelen tavasz lett. A madarak boldogan csicseregtek, én pedig jobb kedvre derültem. A bandukolás is könnyebben ment. Útközben csodáltam a gyönyörű tájat. Erdős részhez értem. Rengeteg állat vett körül és kísért tovább ezen a misztikus helyen. Már nem féltem. Élveztem a vándorlást, a táj változékonyságát. Ismét megjelent a fácán. Gondoltam, hazavezet. Elindultam hát utána. Egy piros lapokkal kirakott ösvényre vezetett. Hosszú ideig követtem a szárnyst, de az erőm fogytán volt, és már nem bírtam sokáig. Egyszer csak felpillantottam, és a rétünkön találtam magam. Egyenest a házukhoz futottam. Visszanéztem, de a tollasnak semmi nyoma nem volt. Leküldtem aludni, és amikor felébredtem, álmomnak tűnt az egész.

A szemem sarkából megpillantottam a ruhámon csüngő fácántolat. Ekkor borzongás futott végig a hátamon, de tudtam, hogy a kaland még folytatódni fog.

Dér Adrián, 7. osztály, Nikola Tesla iskola, Topolya

A macska egérakodalomba megy, avagy én voltam a kandúr

Egyszer a kályha mellett üldögéltem, amikor megláttam egy kiséget. Az egér azt mondta:

– Hé, te Mirci, nehogymenjen az egérakodalomba.

Mondom én: „Szedtevette teremtette, akkor is elmegyek!”

Na ki is mentem az udvarba, ott volt egy nagy tők, abból faragtam egy hintót. Tettem rá nagy kerekeket, elébe fogtam 12 nyulat. Így mentem Helyehült falvába. Ott volt egy egérlyuk, és belekukkantottam. Eközben Dzseki, a kiséger meglátta érkezésem, és mindjárt riasztotta az egereket: „Riadó, macska jön a faluba!”

– Áááááááááá! – ordított minden egér.

Hát mit láttam ott az egérakodalomban? Sehol egy egér.

– No – gondoltam –, én itt megvárom, míg előjönnek.

Hiába vártam, nem jöttek elő.

– Na, majd adok én annak az egérnek! – mondtam magamban, de az egereket nem találtam meg.

Köteles Éva, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Padtársam

*Padtársam neve Tamás,
Neve kicsit bohókás.
Mindenki nevet rajta,
Ő egy vicces fajta.*

*Mindig jó a kedve,
És igen kedves a természete.
A lányokkal segítőkész,
Ő a nagy lángész.*

Véber Amarilla, 5. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

RÜGYFAKADÁS

Én és az iskola

Változóak az iskolához fűződő érzéseim.

Van, amikor szeretem, és van, mikor kevésbé.

Azért szeretem az iskolát, mert itt mindennap láthatom a barátaimat. A szünetekben beszélgethetünk és játszodozhatunk. Meg tudom velük beszélni a világ ügyes-bajos dolgaiat. Próbálunk segíteni egymásnak. Az iskola rákényszerít minket arra, hogy összetartozóak legyünk. Ha valami nem megy jól, a szünetekben gyakorolom. Ez sokat segít.

A tantárgyak közül szeretem a rajzot, magyart, földrajzot és a tornát. De sajnos nemcsak ezek vannak! Időnként nagyon fárasztó tud lenni az iskola.

Szerintem minden tanár azt gondolja, hogy az ő tantárgya a legfontosabb. Ez nem baj, bár emiatt a délutánom tanulással telik el. Pedig tudnék mást is csinálni. A kiscicámat meg kellene simogatni, mert már teljesen elidegenedik tőlem. A kutyusomat meg sétáltatni kellene, de nincs rá időm. Van, mikor jól jön, hogy tanulni kell. Például, ha anyu azt mondja, hogy takarítsam ki a szobámat, vagy hogy mosogassak el. Ekkor jó kifogás a tanulás.

A legrosszabb az iskolában az, hogy reggel korán kell kelni. Ezt talán sosem fogom megszokni.

Bende Bettina, 6. osztály, J. J. Zmaj iskola, Martonos

Napsugár

Mosolygott a napsugár
a szobám kis ablakán.
Elvonta a figyelmem,
az ablakon kinéztem.
Nem néztem a fűzetbe,
csak a fehér felhőkre.
Láttam még két madarat,
repdestek a fa alatt.
Csiripeltek hangosan,
süt a nap, tán tavasz van.
Megtelt a szemem könnyel,
szárnyalt a szívem – könnyen.
Elvakított a nap fénye...
Jaj, vissza a leckére!

**Simon Loren, 5. osztály,
Miloje Čiplic škola, Törökbecse**

A gyermeknek joga van...

Az óvoda végén kaptunk egy könyvet az óvó nénitől. A könyv címe: A gyereknek joga van, hogy ismerje jogait.

Nekem nagyon megtetszett ez a könyv. Eleinte a sok szép képet nézegettem benne, mert még nem értettem a szöveget. Később elkezdtem olvasni. Anyu és apu elmagyarázták nekem, mi is az a „jog”. Egy szép napon elmentünk a barátnőmmel fagyizni, no meg meglátogattuk a játszóteret is. Észre sem vettem a hintázás és játszodozás közben, hogy elszaladt az idő. Később este értem haza. Otthon nagyon leszidtak emiatt. Előkerestem a könyvemet, még ki is nyitottam azon a helyen, ahol arról volt szó, hogy jogom van véleményt mondani, játszani és jól érezni magam. El is olvasták. De ez nem túlságosan izgatta őket. A késésért megkaptam a nekem járó büntetést. Hát ennyit a gyerekek jogairól!

Bende Bettina, 6. osztály, J. J. Zmaj iskola, Martonos

Kedves Pajtások!

Igaz, hogy **Krenc Annamária** Halod-e, te sötét térkép... című írása első és utolsó sorával Orbán Ottó versére reflektál, bennünk most mégsem az elmúlás (ködbe mosódás – a szekrény tetején való porosodás) gondolatát ébreszti fel. A sötét térkép és Annamária hozzá kapcsolódó monológja inkább kalandvágunkat mozgósítja. Így jutunk el vers szárnyán Topolyáról Velencébe, Rómába, Párizsba, Prágába... Mecserik Anita elbeszélő fogalmazása révén pedig Rovinjt is megcsodálhatjuk. De **Dér Adrián** szerint kalandozni képzeletbeli helyeken is lehet, különösen akkor, ha ezt fejbekölíntásos bevezetés és fécántollas befejezés teszi igazán izgalmassá. Még érdekesebb kalandban részesülhetünk, ha más lényekkel vagy tárgyakkal azonosulva nézünk körül környezetünkben, mint **Dér Dénes**, **Kozma Gábor** és **Köteles Éva** tette.

Sajnos a képzelet világából gyakran visszapotyanhatunk a szürke valóságba. Itt viszont nagyon sok nehézséggel kell megküzdeni. Hát ebben lehet segítségetekre **Bende Bettina**, aki óvodás kora óta tanulmányozza A gyermeknek joga van... című könyvet, és ma két fogalmazásban is megosztja velünk tapasztalatait.

Miután az említett fogalmazásokat, verseket elolvastátok, győződjetek meg arról is, milyen sok hozzájuk hasonló írás érkezett az e heti postába! Következik a szerzők névsora:

Ada: Apró Andrea, Apró Zsanett, Bajusz Réka, Béres Szandra, Búcsú Áron, Gyalog Szabrina, Hugyik László, Janković Danijel, Kitli Tamara, Kovács Dobó Orsolya, Krizsán Kamilla, Kubina Molli, Lajkó Dennis, Larbah Nikolett, Németh Viktória Zsóka, Rácz Zoltán, Rigó Kitty, Rind Roland, Šelembe Aleksandra, Šelembe Zsolt (2 írás), Smit Alex, Szollár Edvard, Tóth Veréb Ivett (2 írás), Vastag Beáta, Vastag Nikolett, Véber Amarilla, Virág Anna (9 írás), Virág Henrietta; Egy-egy versszakot küldött: Apró Zsanett, Bajusz Réka, Búcsú Áron, Kitli Tamara, Lajkó Dennis és Kubina Molli;

Bácskossutfalva: Mohai Melánia;

Csantavér: Capár Ákos (2 írás), Csonka Tamás, Dér Denis, Kozma Gábor, Kovács Viktória, Mecserik Anita, Oláh Klaudia, Pásztor Krisztián, Pletikoszity Gábor, Szabó Alisa (2 írás) és Temunović Nikol;

Magyarkanizsa: Bálint Fanni, Cikó Lea, Kenyeres Jázmin, Lékó Eszter, Szatmári Viktória;

Martonos: Bende Bettina (2 írás), Pintér Sándor, Sárkány Klaudia, Újházi Dániel;

Szabadka, Jovan Jovanović Zmaj iskola: Köteles Éva és Tol-di Mark; Rajzot küldött: Duráti Rita, Göncöl Andor és Kéri Sándor Botond;

Topolya, Csáki Lajos iskola: Dudás Kata (3 írás), Éter Máté, Hajbók Dominika, Institúrisz Fedra, Kovács Katona Áron, Lajkó Rita, Miklós Zolna és Pécsi Elizabetta; **Nikola Tesla iskola:** Ajándi Elvira, Balázs Bence, Becskei Denisz, Cirok Balázs, Dér Adrián, Costimirović Dávid, Krenc Annamária, Mogyorós Vivien és Molnár Márk;

Törökbecse: Simon Loren (2 írás);

Törökfalu: Bagány Bence, Bélik Attila és Utasi Bálint.

Ezek után még a szürke valóságból is szeretettel gondol rá-tok:

Tomán Mária

Catherine Zeta-Jones

Habár már nem számít fiatalnak, még mindig a világ egyik legszebb nőjeként tartják számon. Általában látványos fantáziafilmekben vagy zenés-táncos produkciókban láthatjuk, de több műfajban is kipróbálta magát. Már akkor felhívta magára a figyelmet, amikor Seherezádét alakította, de Zorro szerelmeként szinte az egész világ felfigyelt rá. Képzelt interjúnk Catherine Zeta-Jonesszal készült.

– **Ha végignézzük a filmek listáját, amelyekben szerepeltél, észrevehetjük, hogy visszatérsz a zenés-táncos produkciók. Hogyan találnak meg a zenés műfajú alkotások?**

– Nagyon fiatalon kezdtem a színészkedést, és sok esetben esténként a színpadon játszottam. Az első szerelem tulajdonképpen a tánc volt. A szüleim és a barátaim előtt is szívesen felléptem, de tagja voltam a helyi táncsoportnak is. Első szerepléseim is zenés előadásokhoz kötődnek, ez volt az Annie és a Bugsy Malone. Tizennégy éves voltam akkoriban.

– **A középso néved kapcsolódik a vezetéknévedhez. Ez egyfajta művésznév?**

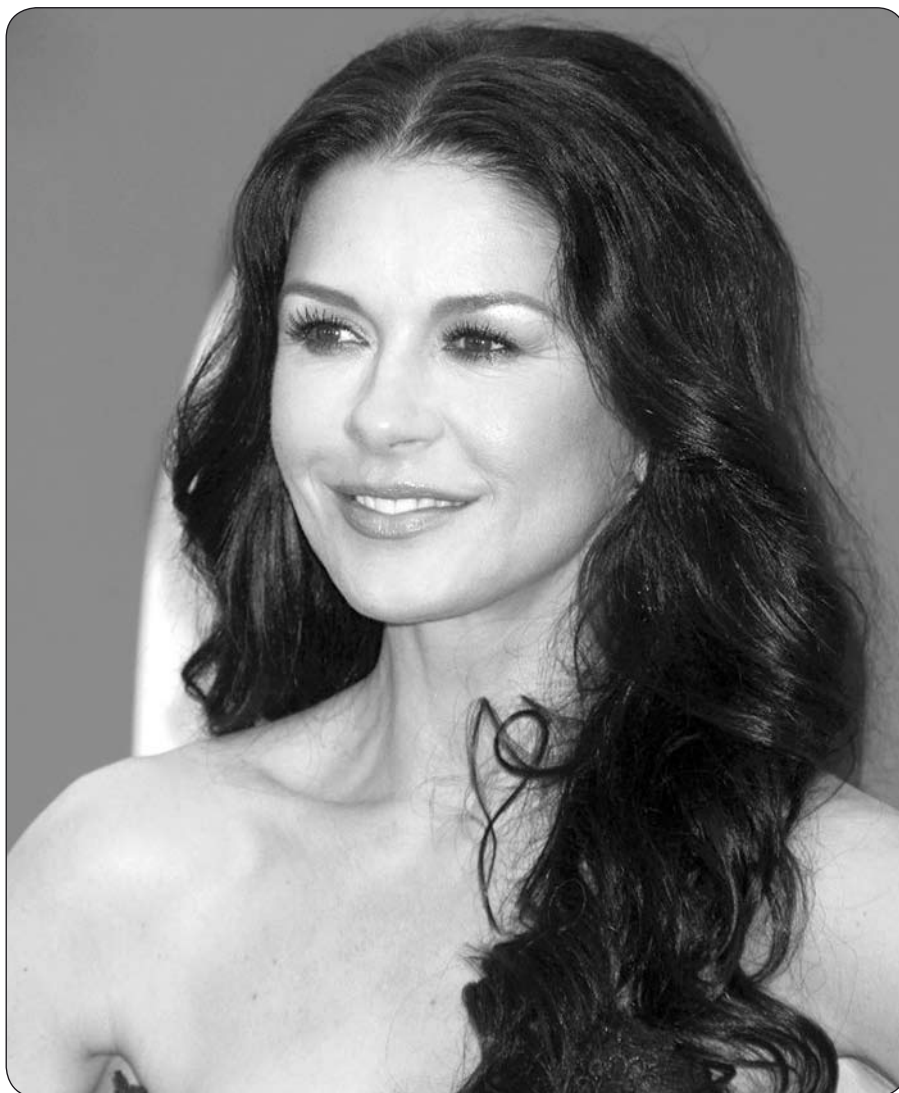
– Tulajdonképpen a nagymamáról maradt rám, aki egy hajó után vette fel ezt a nevet. Hangzatos, ezért senkinek sem lett kifogása ellene. Egyébként jó módú családban nőttem fel, apám cukorgyáros, de engem a szórakoztató ipar jobban vonzott. Errefelé irányítottam a pályámat is, viszont azok közé tartozom, akik először színpadon szereztek tapasztalatot.

– **Hogyan kezdett el érdekelni a filmezés?**

– Itt sem azonnal a nagy mozifilmekkel kezdtem, hanem egy tévés szerepléssel. Húsz év körüli voltam, amikor Seherezádét alakítottam. Azután szép lassan megindult a filmkarrierem. Játszottam a Kolumbuszban Marlon Brandóval, a Lökött örökösökben a Monthy Python legendákkal John Cleesszel és Eric Idle-lal, majd pedig A hullámok rabjaiban Ewan McGregor oldalán. Ez a kilencvenes évek elején volt.

– **Következő filmedet a Fantomot Billy Zane-nel forgattad. Mi újat hozott neked ez a alkotás?**

– A filmkészítők talán úgy gondolták, hogy jól mutatok a romantikus szuperhősök oldalán, így a következő mozifilmem a Zorro álarca lett, amelyben együtt játszhattam Antonio Banderasszal és Anthony Hopkinsszal. A filmkészítőknek igazuk lett,

ugyanis ez a produkció igazi sikerfilm lett, és világméretű ismertséget hozott számomra. Nem csoda, hogy folytatása is lett, igaz csak hét évre rá. Ez lett a Zorro legendája.

– **Közben nem űzted ki teljesen az életedből a zenét sem...**

– Nem bizony, egy időben arra gondoltam, hogy zenei karrierrel próbálkozzok. Szépen haladtak a dolgok, de közben sok jó filmfelkérést kaptam, amelyek lefoglaltak, ráadásul némelyikük kifejezetten zenei volt. Ilyen lett például a Pop, csajok, satöbbi, a Chicagó és a tavalyi Mindörökké rock, amely sok nagy színészt sorakoztat fel, például Tom Cruise-t, Alec Baldwint, Russell Brandet stb.

– **Ebben a filmben viszont egy eléggé ellenszenves karaktert formálsz meg. Ez hogyan érintett tégedet?**

– A rendező azzal keresett fel, hogy akarok-e újra énekelni és táncolni. Azonnal igent mondtam, habár még semmit sem láttam a forgatókönyvből. Csak nagyjából tudtam, miről van szó, a színpadi változatot sem néztem meg. Miután megkaptam a forgatókönyvet, annak örültem meg a legjobban, hogy egyik kedvenc dalomat énekelhetem el, Pet Benatar Hit Me With Your Best Shot című számát. Alig tudtam kivárni, habár kevés idő jutott a felkészülésre. A karakterem is tetszett: egy konzervatív nő, tele titkokkal. Szórakoztató volt megformázni.

– **Az új évben is dolgozol filmekben?**

– Az évet a Megtört várossal indítottam Marc Wahlberg és Russel Crow oldalán. Ez tulajdonképpen egy bűnügyi thriller. Ezenkívül még két filmet jegyzek ebben az évben, egyik a Side Effects, a másik a Red 2.

L. M.

A gazdám jó ember volt. Néha meg is simogatott, és megveregette az arcomat. Néha tréfából Zétának nevezett. Aztán, hogy ezt az asszony is hallotta, ő is Zétának hív. Utoljára rajtam maradt a Zéta név.

Később, hogy az asszony előregeedett, az én dolgom is megszorodott. Nekem kellett a gazdám ruháit tisztogatnom, a saruit festenem. Én jártam a piacra, a boltba. Az én dolgom volt a lámpás megtöltése, a söprés, porolás, mosogatás is. S én minden dolgot szívesen teljesítettem.

A gazdám évről évre jobban kedvelt. S különösen azért, hogy a könyveit, iratait érdeklődéssel gondoztam, porolgattam, tisztítottam. A tanítóm figyelmeztette egyszer, hogy valami ritka erős a memóriám. Az uram megpróbált: elolvasott előttem két sort Homéroszból. Aztán négy sort, aztán hat sort. Elmondtam neki hibátlanul. Magam se tudom, hogy hogyan van, de a szavak úgy beleragadnak az elmémbe, hogy amit figyelemmel hallok vagy olvasok, azt többé el nem felejttem. Már a harmadik esztendőmben másolásokra fogott.

Nagy javamra vált az. A császári könyvtárban csupa tanult ember másolt. Sok jó tanáccsal segítettek azok nekem, s a beszélgetéseikből is sokat tanultam.

Tőlük tudtam meg azt is, hogy a rabszolgának a nyolcadik évi rabsága után szabadsága akad. De van olyan rabszolga is, amelyik örökre le van kötve az urához. Én nem tudtam, hogy melyik rendbe tartozom, s nem is kívántam elszakadni a gazdámtól. A lefolyt nyolc éven igen összeszoktunk. A gazdám akkor már nemcsak a szolgálataimért szeretett, hanem azért is, mert filozófiai és történelmi témákról is beszélgethettem velem. Ismertem Platót, Arisztotelészt, Hérodotoszt, Plutarkhoszt, Szvetóniuszt, a filozófusokat, grammatikusokat, kicsiben-nagyjában minden tudományt ismertem. A gazdám mindig tőlem kérdezte írás közben a helyneveket, a dátumokat, az évszámokat. A császári levéltárban is én lettem lassanként az eleven kalendárium, a földrajzi szótár és a névlajstrom.

Egy reggel különös nekem, hogy a gazdám nem szól. Én szoktam őt beretválni, s én szolgáltam be a reggelijét is. Aközben mindig elmondtam, mit álmodott, s bár egyikünk se hitt az álmok jelentésében, mind a ketten találgattuk, hogy ugyan mit jelent.

Hát mondom: egy kora tavaszi napon nem szól hozzám semmit. Már a reggeli tejet is betettem az asztalára, és szokás szerint megkérdeztem:

– Hogy aludtál, uram? Mit álmodtál az éjjel?

De erre se felelt. Néha rám pillantott, és gondolkodó volt a tekintete, szinte szomorú.

Mi lelhetett? – tűnődtem magamban. – Hibáztam volna valamiben? Soha nem mulasztottam én el semmit a dolgaiban.

Gárdonyi Géza

A láthatatlan ember

(Részlet)

Végre megszólalt:

– Mennyi a pénzünk, Zéta?

– Mint tegnap, uram: hetvenöt szolidus és háromszázhárom szesztercius.

– És a vörös bőrczaskóban?

– Kilencvenhat szolidus, vagyis egyfontnyi aranyból valamivel több.

Az a bőrczaskó külön fülkében rejtett. Egy fából faragott Jézus-fej volt az elfödője.

Arról a zacskóról azt mondta egyszer a gazdám, hogy tartozik egy embernek, azé. A nevét nem mondta, és én nem is kérdeztem. A pénzt különben mindig én tartottam számon.

– Add ide a vörös bőrczaskót – intett bágyadtan. – Tégy még hozzá négy aranyat, hogy legyen száz.

Odatettem neki a pénzt az asztalra.

Gondolkodva sétált föl és alá a szobában. Én az ajtó mellett álltam, és nyugtalanul vártam: mi a hiba a pénzek körül. Akkor már nem volt kövéres, s ha kedvetlenítette valami, mély ráncok verődtek amúgy is fejfájósan barázdált homlokára.

Egyszer aztán megáll, és rám néz:

– Zéta fiam, tudod-e, mi nap van ma?

– Szombat – feleltem készségesen –, április harmadika. Ezen a napon alapította Antiókia városát Szeleukosz Nikátor. Ezen a napon kezdődött Nagy Heródes fiainak az uralkodása. És ezen a napon halt meg némelyek szerint a mi urunk: Jézus.

– Igaz – bólintott rá Priszkosz.

És keresztet vetett magára. Tovább sétált a szobában. Aztán megint megállt.

– Ott van a naplóim között a 440-ik év. Törd fel a pecsétet, és nyiss rá április 3-ra. Olvasd el.

Kivettem a kis iratcsomót. Levertem róla a port. Fölbontottam, és olvastam hangosan:

Reggela császár hívatott magához. Hosszan tanácskoztunk a margusi békekötésen. A hunok királyára ugyan nem kötés, csak ránk, mi-reánk! Jaj, ennek az országnak, ha az a barbár felénk fordítja a lóva fejét! Délután Maksziminoszhoz mentem. Ott egy kis rabszolgát találtam. Embertelenül bántak vele. Magamhoz váltottam. A neve Teofil.

A hangom elhalkult az utolsó sorokon. Zavarodottan néztem a gazdámra.

– Ma nyolc éve ennek – nézett rám Priszkosz nedves szemmel –, szabad vagy.

Mintha mellbe vágta volna – de angyal kezével.

Csak néztem, nyitogattam a szememet: ébren vagyok-e?

Priszkosz fölvette a bőrczaskót:

– Íme, ezt neked raktam félre. Mától fogva süveget viselhetsz, házasodhatol, magad ura lehetsz, vagy beállhatsz katonának. Mától fogva csak annak köszönsz, akinek akarsz.

A szemem könnybe lábadt.

Gerard Butler Attila, a hun szerepében

– Ó, jó uram – rebegtem térdre esve –, ne küldj el engem! Ne adj nekem pénzt! Hadd maradjak, ahogyan voltunk!

– Kelj föl – pillogott az öreg elérékenyülten. – Jól van, no...

Valami szépet akart mondani, láttam a szeméről meg az ajka mozgásáról, de csak mosolygott és pislogott, és a fejét csóváltgatta:

– Hát ilyen bolond ember vagy te?

Könnyezve feleltem:

– Neked köszönhetem, uram, hogy kiemeltél az állati sorból! Neked köszönhetem, hogy világossága van az értelmemnek. Nem korbáccsal neveltél, hanem jó szívvvel. Szép ruhában jártál, asztalodhoz ültetél. S nem te tanítottál-e arra, hogy az ember csak a szívével érdemelheti meg az ember nevet?

Bólogatott:

– Jó, jó, kedves fiam. – Aztán elmosolyodott. – Hát eljössz-e velem a barbárokhoz?

– A barbárokhoz?! – S a szívem eldőbbsent: – Átillához?

– Oda ám, a lidérc egye meg! – felelte a fejét csóválva Priszkosz. – Egy pár nap múltával oda kell utaznunk.

Leült, és maga elé bámult.

– Átillához? – ismételt, mintha álmodnék.

Mert ez az újság hihetetlen volt nekem. Az uramat máskor is küldözte a császár, ahová okos ember kellett, de hogyan küldheti a vadak közé?

Azonban csakhamar megvilágosodott nekem a gazdám szava. A minap hun követek érkeztek a császárukhoz, Theodóziuszhoz. Nagy süvegű, rút, barna emberek. Tigrisbőr és párdubőr a hátukon. A képük is olyan,

mintha valamikor tigrissel csókolódtak volna. De a sok aranylánc úgy ragyogott, zörgött a mellükön, hogy ámulat volt nézni. Voltak valami ötven. Az uramat minden órában hívták az udvarhoz, vagy hozzánk szaladgáltak. Hol Krizafiosz jött, a kappanember, hol Makszimosz, a császár tanácsosa, hol Vigilász, a császár tolmácsa. A házunk olyan volt néha, mintha csendes örültek háza volna. De a császári palota még inkább. A nagyméltóságú urak mindenütt suttoztak-buttoztak, s a szemükben hol aggodalom borongott, hol pedig ravaszság csillogott.

A hun urak levelet hoztak a császárnak. A levélben Atilla azokat a szökevényeket követelte, akik a római birodalomban lappanganak. Továbbá azt követelte, hogy az Iszter (Duna) mellékén ne szántsanak-vessenek a császár népei, mert az a föld az övé, és ahogyan fegyverrel szerezte, fegyverrel meg is tartja. Végül az volt a kívánsága, hogy a vásár ne az Iszter partján legyen Illíriában, hanem ötnapi járással beljebb: Naiszoszban, a két birodalomnak a határán.

Én is ott álltam a palotában, mikor a hun követek a levelet odanyújtották. Az uram mögött álltam, és láttam az udvart sápadt képűnek, míg Vigilász tolmács a levelet mondatról mondatra fordította.

A császár megkönnyebbülten lélegzett, mikor Vigilász a levél végére ért, ahol Atilla jó egészséget kívánt a császárnak.

Némi okoskodással gonosz humort lehetett volna ebben gyanítani, de törődtek is ők a szófejtéssel! A fő az, hogy Atilla nem nyergel.

A császár fölemelte a fejét, és szinte alázatosan nézett az öt mord hun követre:

– Van-e még valami izenete őfelségének?

A főkövet, Edekon, egy nyalka bajuszú ember, felvágta a fejét:

– Van. Azt izeni, hogy máskor, ha követeket küldesz hozzá, ne holmi egytógájú fráterek legyenek azok, hanem országod fő-fő jelesei közül valók: szenátorok vagy legalábbis konzulok.

S ahogy a hun szólott, mintha csak ő volna a császár, Theodóziusz meg az Atilla kengyel-tisztítója.

A császár mindenre nyájasan bólintott, azután rábízta a követeket Krizafioszra, hogy míg a válasz készül, kenje őket vajjal.

A válasz napokig készült, s az én jó uramnak ami fekete volt még a hajában, az is megőszült belé. Láttam, hogy miket ír, mert hiszen én tisztáztam neki. Ha a betűk mozogni tudnának, a válaszuk betűi térden csúsznának Atilla szeme elé. Gyalázat a neved, alázat! A művelt Európa hajlong a barbár Ázsia előtt!

A császár alázatosan könyörgött Atillának, hogy ne engedje a népét becsapkodni a római birodalomba, meg hogy egy végleges békekötés végett küldje el a fővezérét.

Mindez villámként futott át az emlékezete-men, s kértem az uramat:

– És kivel mégy, uram, ha szabad tudnom: kit küld a császár? Krizafioszt, ugye?

Priszkosz a fejét rázta:

– Nem, egy jobb képű embert: Makszimoszt.

Tehát az első gazdám.

– Követlek, uram, ahová mégy – bókoltam szívem igaz érzésével –, aztán talán nem is olyan fekete az a hun, mint amilyenek festik!

– Gondold meg! Most már, ha maradsz is, szabad vagy, Zéta: nem rendelkezek veled. Gondold meg.

– Meggondoltam, uram.

– Azok az emberek vért isznak, embervért! A csatában fölhasítják az elesett ember mellét, és a fogukkal harapják ki belőle a még dobogó szívet!

Éreztem, hogy elsápadok. A vértől mindig irtóztam, ha csak emlegették is. Azonban az uramat annyira szerettem, hogy ha maradást parancsolt volna, akkor is elmentem volna utána.

– Veled megyek, uram – feleltem –, követlek akár a világ széléig.

– No, derék – mosolygott az öreg –, hát akkor csak szedd össze, fiam, amiket gondolsz, hogy elvigyünk. A virágaimat add ki az asszony-nak. A szobát bezárjuk. Aztán nézd: itt van tíz arany. Ezen végy mindenféle fűszert, amit az egyiptomi kalmárok árulnak, meg egynéhány krokodilusbőrt meg piros szattyánt, rézgyűrűket, fülbevalókat, mindent-mindent, amiről gondolsz, hogy a vadak közt hasznunkra válik. De hát igazán eljössz velem?

– Ó, uram – feleltem most már a szívemnek minden melegevel –, az árnyékod is inkább elhagyhat, hogysé én elhagyhatnák!

Kedves Olvasó Tanulók!

Százötven éve született **Gárdonyi Géza**, az **Egri csillagok** (1901), a 2005-ös Nagy Könyv című olvasásnépszerűsítő felmérés során minden idők legnépszerűbb regényének választott mű alkotója. Ti is ismeritek – az egyik legjobb házi olvasmányotok. A 16. századi, török dúlta Magyarország világába kalauzol bennünket.

Mai rovatunk témája Gárdonyi másik híres regénye, **A láthatatlan ember** (1902). A görög rabszolga, Zéta hányattatott sorsán keresztül a barbár törzsek által fenyegetett kései Római Birodalom, a korabeli Európa történelmét ismerhetjük meg. Zétát a saját apja eladja rabszolgának. Először kegyetlen gazdához kerül, majd Priszkosz rétorhoz, aki révén a hun Attila udvarába jut, reménytelen szerelembe esve Emőke, az előkelő hun leány iránt. De nemcsak történelem. Érzelmes szerelmi történet: az álom, az illúzió, az önfeláldozás és a halál szecessziós világa.

Amíg az Egri csillagokból 1968-ban, Várkonyi Zoltán rendezésében igazi kultuszfilm jött létre, A láthatatlan embernek nincs ilyen legendás filmes története. De a történet központi és rejtélyes alakjának, a hunok királyának, Atillának igen. Meghozta az amerikai filmipar kapta föl történetét. Miként az egyik vajdasági regényben olvashatjuk: ő lett az amerikai filmvilág „number one”-ja (Balázs Atilla). A 2001-ben Dick Lowry által Gerard Butler főszereplésével rendezett, az amerikai életforma és gondolkodás által átszűrt Atilla-legendának vajmi kevés köze van a mi történelmünkhöz. Egyébként a történészek egy része a hunok és Atilla történetét is disztigválja a magyarok történelmétől.

Jó olvasást!

Bence Erika

Eminem két díjat is kapott

Nem hozott meglepetéseket 19. MTV EMA, illetve az MTV Europe Music Award, amelyre Amszterdamban került sor. No de azért ennek ellenére is látványos és szórakoztató rendezvény várta az őrjöngő közönséget, akik valóságos úrbéli show-n vehettek részt, levegőben repkedő sztárokkal. Persze nem maradt el a vörös szőnyeges bevonulás és a különleges ruhaköltemények felvonultatása sem.

Eminem

A díjátadón jelen voltak a könnyűzenei élet népszerű szereplői, ami nem csoda, hiszen az egy híján húszéves MTV EMA az egyik legfontosabb zenei esemény, és mind a mai napig óriási médiafelhajtás övezi. Aki rendszeresen követi, jól tudja, hogy ilyenkor a sztároktól mindig valami bizzar dologra lehet számítani.

A beharangozóban láthattuk, hogy az est házigazdája Redfoo lesz, aki „táskában

csempészi be a műsorba” Miley Cyrust. A rendezvényt Miley nyitotta meg, a stadion tetejéről leereszkedő űrhajódíszletből szállt ki, majd előadott egy rövid produkciót. Ezek után előbukkant Redfoo is, az LMFAO extravagáns énekes-rappere, aki hű maradt különc stílusához. Rögtön az est kezdetén úszónadrágra vetkőzött, majd minden egyes felbukkanásakor őrült öltözékekben tűnt fel. Az már csak hab volt a tortán, hogy táncolt a What Does The Fox Say duójával, a rókajelmezbe bújt Ylviszel is.

Katy Perry is adott a színpadi megjelenésére, látványos ruhakölteményében tíz méter magasan lebegve énekelt az Unconditionallyt. Miley Cyrus sem hazudtolta meg magát, habár az MTV VMA körül kirobbant botrányához képest visszafogottabban próbálta felhívni magára a figyelmet. Ezúttal viszont a díjjal idétlenkedett. Az est folyamán fellépett még többek között Bruno Mars, Robin Thicke és az Icona Pop, míg a The Killers bejelentette, hogy e szereplésük után meghatározatlan időre búcsút mondanak a zenevilágnak. A díjátadón jelen volt még Dizze Rascall, Rita Ora, Ellie Goulding és Jared Leto is.

A díjak odaítélése szempontjából kiegyensúlyozott volt a mezőny. Csúpan Eminem kapott két díjat, senki más nem nyert több kategóriában. A világsztár rapper így

Beyoncé

összesítve mindenkinél több MTV EMA díjat mondhat magáénak, eddig tizenkettőt. A legcsalódottabb előadó Lady Gaga lehet, hiszen a popdívának a nagy visszatérése után, négy jelölből egyetlen díjat sem sikerült a vitrinbe tennie.

Az MTV EMA világszinten zajlik, de helyi szintű díjakat is osztanak. Lokálisan a legjobb Adria Act előadó Frenkie, míg a legjobb magyar előadó Ivan and the Parazol lett. A díjkiosztó folyamán az is kiderült, hogy a 2014-es EMA-gála a tervek szerint Glasgowban lesz.

A 2013-as MTV EMA győztesei

Legjobb dal – Bruno Mars: Locked Out Of Heaven

Legjobb új előadó – Macklemore & Ryan Lewis

Legjobb női előadó – Katy Perry

Legjobb férfieleadó – Justin Bieber

Legjobb popelőadó – One Direction

Legjobb élő produkció – Beyoncé

Legjobb hiphopelőadó – Eminem

Legjobb rockelőadó – Green Day

Legjobb elektronikus zeneműfajú előadó – Avicii

Legjobb alternatív előadó – Thirty Seconds To Mars

Legjobb videó – Miley Cyrus: Wrecking Ball

Legjobb stílus – Harry Styles

Legodaadóbb rajongók – Tokio Hotel

Legjobb World Stage előadás – Linkin Park – Mexico 2012

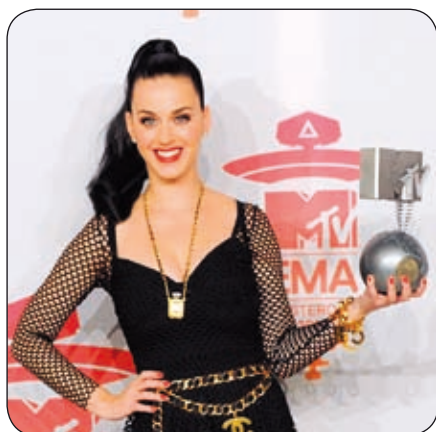
Legjobb feltörekvő előadó – Austin Mahone

Legjobb Worldwide Act – Chris Lee

Legnagyobb ikon – Eminem

Legjobb Adria Act – Frenkie

Összeállította: L. M.

Katy Perry

Redfoo

Drámai pillanatok

A tehetségkutatók sohasem mentesek a drámai pillanatoktól, de a magyarországi X-Faktorban valóban szokatlan fordulat állt elő. Sokak kedvence volt Bozsek Márk, a Barátok közt „kicsi Szabija”, aki egyszer csak abbahagyta a versenyt. Az okokról azt mondta, hogy szerinte a teljesítménye nem volt elég jó ahhoz, hogy a műsorban helyt álljon, ráadásul túlságosan megviselték a kritikák. Márk könnyeivel küszködve búcsúzott a mentorától, Geszti Pétertől, aki fájó szívvel vette tudomásul pártfogoltja döntését. A mentor szerint Márk végigmenetelt volna a műsoron, de érzelmileg nem volt felkészülve. A műsor szerkesztője és a producerek végül úgy döntöttek, hogy visszahívják a ByTheWay zenekart, ezt megengedi a műsor szabályzata, és így a verseny sem lesz rövidebb.

Éhezteni magát

Chris Hemsworthért aggódnak a rajongói. A színész arról számolt be, hogy szigorú fogyókúrát tart új filmje kedvéért. Tizenöt órán át csak két adag salátát eszik, és farkaséhesen fekszik le. A színész a Heart of the Sea miatt fogyókúrázik, amely azokat az eseményeket mutatja be, amelyek Herman Melville híres regényét, a Moby Dicket is inspirálták. A színész bemutatta a film történetét is, amely elmondása szerint arról szól, hogy tengerészekre támad egy óriásbálna, így aprócska tutajokon menekülnek meg a süllyedő hajóról, majd kilencven napon keresztül vergődnek a tengeren, ahol a halál leselkedik rájuk. Hozzátette, hogy az már az abszurd humorhoz tartozik, amikor a szerepre való felkészülés érdekében tizenöt „szörös tengerész” a kalóriákat számlálja, és azt fontolgatja, hogyan lehet csálni a fogyókúra során. A rajongók sokkolónak tartják ezt a fajta odaadást, nem szeretnék, ha kedvencük nagyon lesóványodna, mert így néz ki jól, ahogy van.

SZTÁRVILÁG

Kalóztorta a javából

Mennyire vagy éhes? Megennéd Jack Sparrow-t? Vagy Johnny Deppet? Mielőtt bárki is elszörnyedne, eláruljuk, hogy nem készül a Karib-tenger kalózáiról kannibál verzió, csupán egy fiatal lány, Lara Clarke alkotta meg Jack Sparrow szinte tökéletes mását egy nagy torta formájában, amelyet egy burminghami nemzetközi versenyre készített. A lánynak húsz órájába tellett, amíg megtervezte a remekművet, majd utána még hetven órát vett igénybe a kivitelezés. A Jack Sparrow torta alkotóelemi közé tartozott a csokoládé, a mályvacukor, a puffasztott rizs, míg a belső szerkezete rozsdamentes acélból, csövekből, valamint fából készült. Az amatőr cukrász még csak két éve tanulja a mesterséget, de sokak szerint erre a szakmára termett.

Nem tudja, hol a szobor

Mint kiderült, az Éhezők viadala sztárja, Jennifer Lawrence nem az a típus, aki nagyon sokat adna a kitüntetésekre. Egyik magazin azt tudakolta tőle, hogy hol tartja az Oscar-szobrocskáját nézegeti-e, törölgeti-e rendszeresen. Erre a színésznő azt felelte, hogy tulajdonképpen azt sem tudja, hol van. A díjkiosztó után el akarta küldeni az anyjának, talán el is küldte, de nem ellenőrizte le, hogy megérkezett-e, és fogalma sincs, hol van. A fiatal sztár egyébként a Napos oldal című filmben nyújtott alakításáért kapta a legjobb színésznőnek járó elismerést. Talán azért nem gondol rá vissza jó szívvel, mert fölbukott a lépcsőn, amikor sietett átvenni.

Miket tudhat meg rólad egy hacker

Meg fogsz lepődni, miket tudhat meg rólad egy ügyes hacker! Adam Penenberg újságíró felbérelt maga ellen egy hackercsapatot. Arra volt kíváncsi, hogy mennyire képesek feltörni online aktivitásait, és ezen keresztül az offline életét is. Nagyon.

Nem ez volt az első hasonló kísérlete. 1999-ben – akkor a Forbes számára készült cikkében – egy magán-detektívet bérelt fel, hogy az minél több dolgot kiderítsen róla. A detektív különféle adatbázisokból játszi könnyedséggel gyűjtött össze a személyes adatokat, majd ezekre alapozott, megtévesztő és törvénytelen ügyfélszolgálati telefonhívásokkal további információkhoz jutott. Megtudta többek között Penenberg brókerének nevét, ATM-, hitelkártya- és telefonhasználati szokásait, majd az ezekből nyert infók segítségével szép lassan megismerte az újságíró napi rutinját – például kedvenc kávézóit és éttermeit, nevét, sőt, egy esetben cikke névtelen informátorainak a kilétét is.

Penenberg kíváncsi volt arra, hogy 14 évvel később – a közösségi oldalak és felhőszolgáltatások korában – mire mennének napjaink online nyomozói, ezért felbérelt egy hackercsapatot. Két dolgot ígértetett meg velük: nyomozásuk során nem tesznek törvénytelen dolgokat (a hackereknek rögtön ki kellett húzniuk egy jogilag nehezen védhető lépést a listájukról: a valós betörést, amely során kényszerítették telepíteni az újságíró gépére), valamint hogy a szerző gyerekeit kihagyják a játékból.

Munkáját a csapat a Penenbergről a netről begyűjthető infók összegereblyezésével kezdte. Cikkeiből, közösségi oldali megnyilvánulásából megtudták például, milyen számítógépet használ, munkahelyi és lakcímét, sőt felesége pilatesstúdiójának elérhetőségeit is. Ezek alapján készítettek egy tervet, és munkához láttak. Túl azon, hogy tényleg nem törték be Penenbergékhez, cselek tucatját vetették be ellenük.

Íme egy lista a hackerek legemlékezetesebb próbálkozásairól:

- Megpróbálták feltörni az újságíró otthoni és felesége munkahelyi wifi-jét, de annyi hálózatot láttak, hogy egyiket sem sikerült azonosítani (a helyszín Brooklyn).

- A csapat ezután beépített embert küldött a feleség edzésére, aki egy feltűnő színű pendrive-ot „felejtett” az öltözőben, azt remélve, hogy egy alkalmazott megpróbálja megnézni, kié lehet az eszköz (amivel egyben hozzáférést nyitott volna a hackerek számára a géphez).

- A beépített ember másodjára is meglátogatta a helyet, ezúttal arra kérve a fitnesszterem alkalmazottját, nyomtasson ki neki egy dokumentumot a flash drive-járól. Kérését teljesítették ugyan, de a gép olyan régi operációs rendszerrel futott, hogy a hackerek nem tudtak rácsatlakozni.

- Megkeresték a Twitteren Penenberget egy cikke kapcsán, amelyben azt ígérte, pingelje bárki elviheti a felesleges könyveket, de a szerző egy kis időt kért a könyvek szortírozásához.

- Egy kamu újságírógyakornok nevében olyan levelet küldtek Penenbergnek, aminek a cv-t tartalmazó csatolmánya utat nyitott volna a szerző gépéhez, ő azonban nem kattintott a gyanús kiterjesztésű fájlra.

- Miután ez nem sikerült, a felesége kapott levelet egy edzőtől; először nem kattintott a csatolmányra, az újra elküldött levélben lévőre már igen.

És ezzel a hackerek bent is voltak, elkezdheték gyűjteni az infókat:

- a gépen adózási nyomtatványokat, hitelkártya-másolatokat, számlakivonatokat találtak, rengeteg személyes adattal,
- hozzáférési kódot a házi routerhez,
- belépési kódot a feleség bankjának online felületére (így – ha akarták volna – annyira lenullázhatták volna a családot),
- a férj Amazon-jelszavát (rendeltek is neki 100 műanyag pókot),
- az Amazon-jelszóból megfejtették az összes többi – különböző, de egy sémára épülő – belépési kódját,
- posztoltak a Twitter-falára, beléptek a Facebook-profiljába, feltörték az iCloudját,
- utóbbin keresztül aktiválták a „Find my iPhone” alkalmazást, lopottá nyilvánítva és leltitva ezzel mobilját és laptopját.

A kísérlet tehát sikerült.

Penenberg azóta jelszavakat cserélt, de tisztában van vele, hogy hiú ábránd teljes biztonságról beszélni, ha a másik oldalon a kormány, az NSA vagy akár csak az utána nyomozó hackercsapat tagjaihoz hasonló tudású emberek állnak...

Csak, hogy tudjátok: kikkel van dolgok.

Hol volt, hol nem volt, de valahol mégis volt, volt egy dölyfös uraság. Pohos teste vaskos, kerek, vaslába vert vasgyökeret, s düllesztette vashasát. És ez a vasuraság a mérlegen terpeszkedett, mert vassúly volt – ezerkilós legalább. Vasfején ült vaskalap, és a vaskalap alatt ily gondolat motoszkált:

– Nincs erőmnek mása, tanúm rá e mázsa. Jó időben, rossz időben terpedek a serpenyőben, s ing a mérleg alattam; sokat nyomok a latban. Minden úgy van, ahogy merő kényben-kedvben akarom, mert erőm van. És az erő: jog! igazság! hatalom!

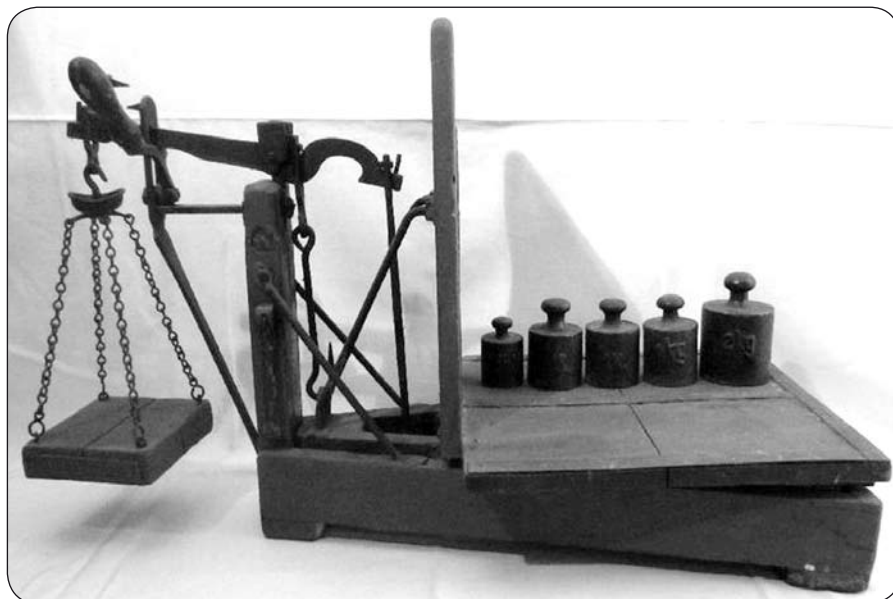
Amíg emígy locsogott, valahonnan a mérlegre egyetlenegy cseppnyi mákszemecske potyogott. Amit ütött, az nem is zaj volt, csak sóhaj. Ahhoz képest dörgő ágyú, ha titkon perceg a szú. Aztán ismét néma csend.

Mákszemecske megszeppent. S noha gyorsan elrejtetett egy nagy kenyérmorzsa megett, meglátta a vasember. Vas állkapcsa bőszen örölt, és vashangon összepörölt a mákszemnyi mákszemmel:

– Te kis semmi, semminél is kevesebb! Mit akarsz? Tán lenyomni a mérleget? Meg akarsz tán méretőzni, te pihe? Megmondom én, mi a súlyod: semmise. Recseg-ro-pog a serpenyő alattam, de te nem nyomsz egyáltalán a latban. Mégis ide tolakodtál, a mázsámra lopakodtál, személyemmel huzakodtál, tudd meg: éig nem nőnek a fák sem..., ezért én most eltiporlak, semmi tested széjjelporlad, elpusztulsz, hogy megtanuljad: hozzám képest mily csekély vagy. Mákszem!

A kis szürke mákszemecske morzsa mögé bújt szepegve, s érezte, hogy felragadja a vas hatalmas haragja serpenyőstül a magasba, hogy szétzúzza végre. Nagy veszélyben volt kis élte, szinte már érezni vélte: szorul nyakán a hurok: S míg győzködött a vasbajnok, rettegésben felsóhajtott, azt se tudva, mit susog:

– Jó testvérek, mákszemecskék, mentsetek meg, ha van mentség!

Hogyan történt, hogyan nem? Van-e szem a mákszemen? Halló fül és értő elme, felfogni a veszedelmet? Vagy csupán egy mákszák szája nyílt meg végre-valahára? Nem tudni. De annyi tény: ott termett egy máklegény. Nincs kezében kard, se bicsak, jomaga is mákszemnyi csak. Mégis kiált:

– Édes felem, itt van már a segedelem!

Vaspotrohosa, vashasas, vaskalapos vaspasas vihog-röhög, majd megfúl, és így bőfög válaszul:

– Ez aztán a segedelem! Nyakamon a veszedelem. Kicsiny mákszem, édes felem, jobb lett vón, ha nem nyitod ki szád sem, mert téged is eltiporlak, semmi tested széjjelporlad, elpusztulsz, hogy megtanuljad, hozzám képest mily csekély vagy. Mákszem!

S a serpenyő szállt recsegve.

A jövevény mákszemecske érezte, hogy felragadja a vasharag a magasba. És amint vesztébe szállt ott, mákszemhangon így kiáltott:

– Jó testvérek, mákszemecskék, mentsetek meg, ha van mentség! Hogyan történt, hogyan nem? Van-e szem a mákszemen? S halló fül és értő elme felfogni a veszedelmet? Vagy csupán egy mákszák szája nyílt meg végre valahára? Nem tudni. De annyi tény, ott egy újabb máklegény. Majd nyoma jönnek ketten.

A vasember meg se rebben.

Tizen jönnek – neveti. Száz jön – semmi be veszi.

Áll a dölyfös uraság, pohos teste vaskos, kerek, vaslába ver vasgyökeret, s kidülleszt

vashasát. Vasfején ül vaskalap, és a vaskalap alatt gondolat száll, mint a fecske:

– Jöjjön csak sok mákszemecske! Unom én, hogy egyet-egyet eltiporjak, tönkretessék. Ha együtt egy milliárd, akkor teszek bennük kárt.

S a mákszemek özönlenek, majd zuhog-nak, majd ömölnek... Valamennyi pihe, semmi, semminél is kevesebb. Hogy is tudná billegetni a hatalmas mérleget? Hisz csupán a mozdulatlan vasuraság nyom a latban. S mákszemecskék csak ömölnek, néma csendben özönölnék... S ím; egy szörnyű pillanatban, ki egymaga nyom a latban, a vashasú uraság, érzi, hogy a mázsán titkos, ismeretlen erő futkos, megrezzentve potrohát!

Megretten a vasember. Kiáltana, de nem mer. Félelem rázza a testét. S zuhog-nak a mákszemecskék. Valamennyi pihe, semmi, semminél is kevesebb, s mégis, mégis, a sok semmi billenti a mérleget! Félzsre válik vasharagja, érezve, hogy mint ragadja a sok semmi a magasba őt s a lengő serpenyőt. Megfeszül a vas hasember, mégsem bír a mákszemekkel; özönükbe végre egyszer a mázsa is belenyög. A serpenyő égre szökken. A vasember nagyot zökken s meginog. S még mielőtt egyet szólna – földre hull, mint férges alma...

S tehetetlen hever ott.

Földön a vasember, fönt meg a mákszemek. Nézi a vasember, s sejti már, mi lehet: példa ez, úgy bizony, példa, mit ne feledj: sok mákszem mázsát nyom, sok mákszem sokra megy.

Hárs László meséje

Mákszem-mese

HOROSZKÓP

KOS

Néha nehéz szembenézni azzal, hogy másnak jobban mennek a dolgai, mint neked, de meg kell tanulnod kezelni a helyzetet. Ne irigykedj, inkább próbálj többet kihozni magadból! Már jó ideje halogatsz egy-két teendőt, pedig tudod, mennyivel előrébb lennél, ha letudnád őket. Ideje levenned a válladról a súlyt.

MÉRLEG

Itt az ideje valóban tenni valamit a céljaidért. Ha változtatni szeretnél valamin, csak beszélned kell a megfelelő személlyel. Most ne adj kölcsön senkinek semmit, mert biztos lehetsz benne, hogy nem kapod vissza. Még akkor sem, ha jó barátod kér kölcsön. Néha jobb, ha nemet mondasz, még ha emiatt valaki rosszul néz is rád.

BIKA

Megújult erővel vágsz neki a hétnek. Próbálj minél jobb kapcsolatot kiépíteni azokkal, akiknek a segítségére szükséged lesz a közeljövőben. Tökéletes időszak ez, hogy megoldj egy-két szerelmi vagy baráti problémát. Hallgasd meg minden beavatott véleményét, és mérlegelj!

SKORPIÓ

Csak kérted kell, és bármit megkaphatsz. Pozitív kisugárzásodnak köszönhetően szinte a kisujjad sem kell mozdítanod céljaid eléréséhez. De vigyázz, hogy jó irányba lépj. Mindent jól gondold végig, mielőtt döntenél, ugyanis a jövődre nézve nagyon fontos helyzetben vagy most.

IKREK

Szabadulj meg a kételyeidtől és a bizonytalanságtól! Ha állandóan felesleges dolgokon gyötrődsz, csak visszatartod magad. Sokkal többre vagy képes, csak higgy magadban! Próbáld meg nem elhanyagolni a családodat a héten. A szülőknek igenis komoly szükségük van rád. Vigyázz rájuk most még jobban!

NYILAS

Rengeteg energiád van, és optimistább is vagy a szokásosnál. Így a legunalmasabb, legnehezebb feladatokon is könnyen átragod magad. Kreativitásra fel! Most érdemes megragadni minden kínálkozó lehetőséget. A szerencse kereke neked kedvez majd, de ezért tenned is kell valamit, csak úgy magától nem hullik az öledbe a lehetőség.

RÁK

Igen vonzóan tűnik az az elgondolás, hogy önállóan, mások segítsége nélkül oldod meg a problémáidat. Csakhogy erre még közel sem állsz készen. Az extrém végletekről fog szólni a hét. Vagy minden a legjobbak szerint alakul, vagy nehéz napoknak nézel elébe. Utóbbi esetén vonulj vissza kicsit, és várj a szebb időkre.

BAK

A szokásosnál többet költesz, élvezed az életet, és ettől jobban érzed magad. Az utóbbi időben sokat spóroltál, hogy egy kicsit többet megengedhess magadnak. Gyakorlatias oldalad kerül előtérbe, ahogy sorra veszed a hét teendőit. Kezdd a legfontosabb kötelességeddel, a többit hanyagolhatod egy kis ideig.

OROSZLÁN

Rendkívül odaadó vagy, és ezt szeretik is kihasználni a környezetedben. Viszont tartsd szem előtt, hogy rengeteg dolgod van, amiknek most elsőbbséget kell élvezniük. Kissé mintha eltévedtél volna. Fogalmad sincs, mi zajlik körülötted. Ne görcsölgj, és ne próbáld meg irányítani a helyzetet.

VÍZÖNTŐ

Telides-tele vagy pozitív energiával, és ehhez még a környezeted is hozzátesz egy lapáttal. Számíts rá, hogy valaki nagyon jó hírekkel áll elő. Egyszerűen ki nem állhatod, ha valamilyen formában korlátoznak, pedig ilyen helyzetben találsz magad a héten. Nem sok mindent tehetsz, csak tűrj és várj.

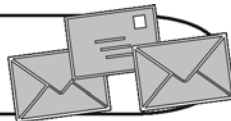
SZŰZ

Néha úgy felpörögsz, hogy mindent egyszerre akarsz elvégezni. Ám így hamar kifáradsz, úgyhogy próbáld meg egyenletesen beosztani az energiádat. Már te sem tudod, hogy miért vagy mindig szomorkásabb mostanában. Lehet, hogy a szűrkéség miatt? Alakítsd úgy a környezetedet, hogy kellemesen érezd magad benne!

HALAK

Szeretnél mindenkivel jó kapcsolatot ápolni, de néhány emberben egyszerűen képtelen vagy megbízni. Ne aggódalmaskodj ezen, hanem lépj tovább. Figyelj azokra, akiket szeretsz! Egyszerűen megőrijt az egyedüllét, úgyhogy tegyél ellene. Keress fel egy-két ismerőst, vagy szerezz újakat valamilyen baráti összejövetelen.

Őszi kirándulás a Berkes-tanyán

Tanév elején megígérte a tanító néni, hogy ha szorgalmasan tanulunk, egy őszi napon kimegyünk osztálytársunk, Emma nagyszüleinek a tanyájára. Október utolsó péntekén ez valóra is vált. Ezen a napon izgatottan keltem fel, és örömmel indultam el az iskolába.

Az autók már vártak bennünket. Vidáman ültünk be, és hamar ki is értünk a város közelében levő tanyára. Először terepszemlélt tartottunk. Nekem az újszülött

mangalicák tetszettek a legjobban, mivel aranyosak voltak. Ezután játszás következett. A trambulinhoz siettem. Később az angoltanár úr örömmel jelentette, hogy kezdődik a kincsvadászat.

„Milyen kincsvadászat?” – gondoltam magamban. Elmesélte, hogy valamikor itt élt egy régész, és kincseket rejtett el a tanyán. Dobozokat és könyveket találtunk, melyekben egy-egy feladat volt leírva. A sok feladvány közül az tetszett a legjob-

ban, amikor egy képen tárgyakat kellett találnunk. Az is jó volt, amikor meglettük a labdákat és színek szerint kellett sorba raknunk. Amikor sikerült megoldani az összes feladatot, kinyithattuk a kincsesládát.

– Nézzétek! Mindenki részére van egy kis skatulya! – kiáltottuk mindannyian meglepődve.

Egy kis kavics lapult benne. Volt még csoki, tejszín és egy mese is a ládában. Miután Eszter felolvasta, akkor értettem meg, hogy ez nem akármilyen kavics ám, hisz a mesében fa nőtt ki belőle! A zsembembe tettem.

Nemsokára megkezdődött az ebédkészítés. A fiúk kolbászt, szalonnát és hagymát sütöttek a szabadban, mi, lányok pedig gyümölcssalátát készítettünk. Tettünk bele almát, szőlőt, banánt és mandarint is. A tetejére került a tejszín, amit Lilla kevert fel. Jóízűen megebédeltünk. Majd lefénnyképezkedtünk Zsuzsi nénivel. Még a kutyá, de még a macska is odajött. Megköszöntük a vendéglátást és elbúcsúztunk.

Nagyon remélem, hogy a tavasszal ismét kimegyünk, és újból egy szép élményben lesz részünk!

**Tóth Martina, 4. c,
Petőfi Sándor iskola, Óbecse**

- A szabadkai J. J. Zmaj iskola 4. c osztálya a Népkörben volt kézműves foglalkozáson. Manócskákat készítettek krepp-papírból. Nagyon jól sikerültek. Hazavihették őket. Népi játékokat is játszottak. Jól érezték magukat. **(Dékány Máté)**

*

- A 4. c osztály tanulói nem készültek a legutóbbi zeneórára. Meg kellett tanulni hangszeren játszani a Békavacsora című dalt. A tanító nénink nem akart bezúgítani bennünket, ezért csak az önkéntes tanulók feleltek – akiből nagyon kevés volt. A többieknek a jövő órára kell készülni. **(Fehér Noémi)**

**4. c osztály,
J. J. Zmaj iskola, Szabadka,**

Színházban jártunk

Egy szép szerdai napon színházban voltunk az osztállyal. A Szélkirály című mesét néztük.

A mese arról szól, hogy egy szegény csizmadia a munkájáért egy véka lisztet kapott, s ahogy ment haza egy szél elfújta a lisztet. A csizmadia a Szélkirályhoz megy elégtételért. A Szélkirály először egy olyan bárányt ad neki, aki arra képes, hogy aranyat rázzon. Másodszor egy abroszt, ami

azt tudja, hogy hogyan kell ételt varázsolni. Harmadszor egy botot. A szereplők nem szólaltak meg, mint más előadásokon, hanem eljátszották a történetet. A fények nagyon jól meg voltak oldva. Nekem a Szélkirály megjelenése pillanatában nagyon szépek voltak a fényeffektusok. A zene is nagyon jó volt, főleg amikor a csizmadia táncolt.

Dékány Máté, 4. o., J. J. Zmaj iskola, Szabadka

**B. Varga Martina
magyarittabéi tanuló
rajza**

Milyen a stílusod?

Csajos, fiús vagy egyszerűen vagány stílusod van? Nem tudod eldönteni? Ez a teszt segít. Számold össze, hogy melyik betűt választottad a legtöbbször, és nézd meg az értékelést!

1. Mit csinálsz szívesen a szabad idődben?

- a) A barátnőimmel lógok, magazinokat olvasok.
- b) Kimegyek a sportpályára focizni a fiúkkal!
- c) Elmegyek egy szórakozóhelyre bulizni egy jót, vagy esetleg elmegyek görkori- vagy biciklitúrára a haverokkal.

2. Mit gondolsz a hiphopról?

- a) Jó dolog, mivel megmozgatja a testet, és ezáltal szép lesz az ember alakja.
- b) Szívesen járnék hiphopórákra, mert az órák alatt sokat lehet hülyéskedni.
- c) Nem igazán az erősségem a tánc, de azért szívesen kiprobálnám.

3. Melyik ruha-összeállítást vennéd fel szívesen egy buliba?

- a) Egy cuki miniszoknyát egy pántos, flitteres, gyöngyös felsővel.
- b) Még szép, hogy egy menő, feliratos felsőt, valamint egy szélesebb farmert.
- c) Egy laza farmer-póló összeállítást! A lényeg, hogy kényelmes legyen!

4. Melyik állat bőrébe bújnál szívesen egy napig?

- a) Hát a legszívesebben talán a cica... A cicák annyira édesek!
- b) Oroszlán vagy valami olyan állat, amelyik erős, meg tudja védeni magát.
- c) Madár, mert az tök jó, hogy bárhova elrepülhetnek.

5. Melyik a kedvenc évszakod?

- a) Még szép, hogy a nyár. Egész nap lehet strandolni és csini rucikban járkalni.
- b) A tél. Jó móka a hógolyózás és a haverokkal szánkózni menni.
- c) Az ősz és a tavasz, mert akkor még nincs annyira meleg, sem hideg, és jó kis bicikli- vagy görkörtúrákat lehet szervezni.

Értékelés

Ha legtöbb az a válasz:

Csajos lány vagy

Szeretsz a barátnőiddel shoppingolni, valamint szereted a csini, trendi kiegészítőket és rucikat. Ez mind szép és jó, de próbálj meg néha egy kicsit lazább lenni. Nem számít, ha egyik nap úgy mész el a haverokkal csavarogni, hogy egy kicsit kócosabb a hajad, vagy éppen nem a legtrendibb cuccodat vetted fel. Nem csupán a külső a lényeg.

Ha legtöbb a b válasz:

Kissé fiús vagy

Szeretsz a fiúkkal lógni, sokat hülyéskedsz velük, és minden vicces dologban benne vagy. Ez persze nem baj, de próbálj meg kicsit többet a barátnőiddel lógni, mert egy barátnőt nem pótolhat semmi...

Ha legtöbb a c válasz:

Laza és vagány vagy

Szeretsz a barátnőiddel lógni, de vannak fiúhaverjaid is, ami jó. Szeretsz vásárolni, beszélgetni, de emellett érdekel a sport is, a viccelődés és az izgi dolgok. Jó a humorérzéked, ezt a haverjaid is díjazták, és remek barátnő is vagy. Csak így tovább, de azért figyelj oda, hogy senkit se bánts meg a lazaságoddal! Egy humoros megjegyzés is balul sült el...

BIZALMAS SOROK

„Kedves Bizalmas!

Kérlek, segíts! Szeretem az egyik fiút az osztályomból. Még szerencse, hogy mindennap találkozunk, mert különben megőrülnék nélküle. Ha nem jön suliba, rosszul érzem magam. A gond az, hogy nem tudom, ő mit érez irántam, barátságot vagy többet. Szerintem tetszem neki, mert van, hogy megölel, amikor elmegyünk egymás mellett, és mindig kedves velem. Tegnap megtudtam, hogy udvarol az egyik csajnak a szomszéd osztályból. Majd fölrobbanok a féltékenységtől! Lépjek, vagy várjak? Mit akar tőlem? Jó lenne megtudni, mert az biztos, hogy nem tudom elfelejteni. Segííts!

Válasz:

Kedves Őzi!

Azt hiszem, jó lenne, ha adnál magadnak egy kis időt, hogy a benned forrongó érzelmek lecsituljanak, mert az erős érzelmek, különösen a féltékenység, a harag és a düh, nem a legjobb tanácsadók az életben. Ha kivered a fiúnak a hisztit, nem biztos, hogy jól fogadja, és nagy a valószínűsége, hogy magad ellen fordítod. Az sem jó, ha bosszúhadjáratot indítasz a másik lány ellen, mert ezzel csak ellenségeket gyártasz magadnak, amire biztosan nincs szükséged. Biztosan jobb lesz, ha nyugodtan, türelmesen kivárod, hogy a fiúban is letisztázódjon, mit is érez valószínűleg irántad. Barátságot, vonzalmat, vagy egy kicsit többet. Valószínűleg pozitív érzelmek irántad, különben nagy ívben elkerülné, durva lenne veled, vagy éppen észre sem venné, hogy ott vagy a közelében. Neked az a dolgod, hogy mélyeket lélegezz, és ne tegyél semmi mást. Legyél az, aki most is vagy, kedves, csinos, szimpatikus tini. Számolnod kell azzal a lehetőséggel is, hogy a fiú szívét te nem dobogtatod meg úgy, ahogyan szeretted volna. Mindenképpen legyél nyitott más fiúk felé is, barátkozz másokkal is. Ha túl nagy benned a belső feszültség, ideges vagy, boldogtalan, gyógyírt jelent a rendszeres mozgás, séta a friss levegőn, a szabadban. Ne feledkezz meg a tanulásról sem, amit rendszerességgel, kitartással, akarattal, tervezéssel, jó napi beosztással tudsz eredményessé tenni. (Keresgélj az interneten a tanulási szokások kialakításával foglalkozó címszavak között, vagy lapozd át a régebbi Jó Pajtásokat, mert már nem egyszer foglalkoztunk ezzel a témával.) Az idő pedig megadja a végső választ a feltett kérdésekre, de valószínű, hogy egy másik fiú kelti majd fel az érdeklődésedet és dobogtatja meg a szívedet, mert igen sokszor ez történik az életben.

„Kedves Bizalmas!

Tizenhárom éves lány vagyok. Van egy fiú, akivel sok időt töltök együtt, és nagyon jól megvagyunk egymással az iskolában, táncban, a szabad időnkben. Nagyon szépeket ír az SMS-eiben, kedves. Én azt szoktam mondani, hogy flörtöl velem. Viszont szemtől szembe egészen másként viselkedik. Egyszerű haver, semmi nyoma a flörtölésnek és a szép mondatoknak. A barátnőmmel sokat beszélgetünk róla. Szerinte fél a szemembe mondani, hogy szeret. Én kedvelem, de mint barátot. Jó vele lenni, ám szerelmespárként, nem tudom elképzelni magunkat. Félek, hogy nemsokára mégis bevallja, hogy szeret, és én nem szeretném megbántani, mert jó barát. Félek, hogy félreértésre kerül sor, és többé nem barátkozhatok majd vele. Mit tegyek? Kérlek, segíts!

Őzi

Válasz:

Kedves Tini!

Először is ne szaladj a rúd elé! Legyél türelmes, és várd ki a fejleményeket, mielőtt végső következtetéseket vonnál le a fiú érzelmeivel és szándékával kapcsolatban! Egy biztos, a fiúnak te sokat jelentesz, de nem biztos, hogy többet akar tőled a barátságánál és a flörtnél, ami eddig is megvolt köztetek. Tudnod kell, hogy a lányok és a fiúk közötti barátságon keresztül tanuljuk meg a másik nemmel való kommunikációt, ismerjük meg a másik nemet, tanuljuk meg felismerni és megmutatni az érzelmeinket, szerzünk tapasztalatot, amit utána a párkapcsolatban is kamatoztatni tudunk. Az, aki nem tud baráti kapcsolatot kialakítani, nagy a valószínűsége, hogy más, még bizalmasabb érzelmi kapcsolatban nehézségei lehetnek. Ha nagyon biztos vagy benne, hogy a fiú neked csak barátod lehet, akkor jobb, ha a viselkedéseden változtatasz, nem flörtöléssel válaszolsz a fiúnak, hanem inkább viccesre fordítod a dolgot, és kiemeld, mennyire jó barátod. Gondolj arra, hogy a flörtölés általában biztatást jelent, a vonzódás kimutatását. Azt hiszem, hogy időben meg kell mutatnod neki, hogy mit vársz tőle, mielőtt komolyan beléd zúgna. Az elutasítással valóban nagyon megbántanád, és magad ellen fordítanád. Úgy tartom, hogy az őszinteség és a bizalom két fontos tényezője minden kapcsolatnak. Te is ezt gyakorold a fiú iránt, persze, ha tényleg nem jelent többet, mint jó barátot.

„Kedves Bizalmas sorok!

Nagy a gondom, mert a legjobb barátnőm rettenetesen idegesít az utóbbi időben. Az örületbe kerget a dumájával! Amikor együtt vagyunk, vég nélkül szövegel magáról. Csak magáról beszél. Nagyon szeretném, ha végre ő is meghallgatna engem, mert nekem is vannak problémáim. Volt, hogy el kezdtem a gondjaimról beszélni, mire ő belém fojtotta a szót, vagy közölte velem, hogy neki dolga van. Milyen barátság az, amelyikben mindig csak az egyik van a középpontban? Érdekes tovább barátkoznom vele? Mit gondolsz?

Barbie baba

Válasz:

Kedves Barbie baba!

Azt hiszem, el kell gondolkodnod, hogy te mit is vársz a barátságtól és a barátnődtől. Ha elégedetlen vagy, akkor azt mond is meg neki, mert azt szokták mondani: „Néma gyerekek az anyja sem érti a szavát.” Igazad van, hogy a barátság kölcsönös viszony, kétirányú, sok adok-kapok van benne. Mindkét félnek egyaránt szüksége van arra, hogy meghallgassák, odafigyeljenek rá, hogy tartozzon valakihez. Mindenkinek szüksége van rá, hogy szeressék, elfogadják, hogy fontos legyen a másiknak. Kezdetnek jó lenne, ha őszintén elbeszélgetnél a barátnőddel arról, hogy te mit szeretnél, és mit vársz tőle. Mond el neki, hogy szeretnéd, ha ő is meghallgatna téged, ha néha észrevenné, neked mire van éppen szükséged. Ha nem jársz sikerrel nála, ne búsulj sokáig, mert a serdülőkor igencsak próbára teszi a barátságokat, nagyon sok gyerekkori barátság véget ér, mert nem bírja ki a próbatételt. Addig is, míg nem kerül sor a beszélgetésre, nézz körül, rajta kívül kik azok, akikkel szívesen együtt vagy, akikkel jól érzed magad, jókat tudsz beszélgetni, és töltés több időt ezekkel a személyekkel. Bővítsd az ismerősök, barátok körét, akikkel együtt tudsz örülni, nevetni, sírni, de jókat tudtok együtt hallgatni is.

Szerelem ez?”

Békaláb-riadó!

Mit tegyél, ha folyton hidegek a tappancsaid?

Az őszi és téli hónapokban gyakran megéssük, hogy hidegebb a lábad, mint a béka csülke. A srácok többsége nehezen érti meg a lányok problémáját, pedig sajnos létező dilemmáról van szó: kilencszer nagyobb a valószínűsége annak, hogy a lányok végtagjai átfagynak, minthogy egy fiú küzdjön jéghideg kezekkel-lábakkal. Mit lehet tenni a békalábak ellen? Íme néhány tipp:

Válassz megfelelő cipőt!

A vérkeringés számos feladata mellett a test saját központi fűtőrendszere is egyben: ha egészséges vagy, a szervezetedben elszórt vérmennyiség egyenletes hőmérsékletet biztosít, a nem megfelelő – például túl szoros, túl szűk – cipő viszont elzárhatja a vért a lábadtól, így fázni fognak a virgácsok.

Figyelj oda az étrendedre!

A K-vitamin rendkívül fontos része a táplálkozásnak: elsősorban a véralvadás szempontjából elengedhetetlen fehérjék termelése szempontjából fontos, de a csontozatban, valamint egyéb szövetekben található más fehérjék előállításához is szükség van rá. A hal, a saláta, a gyömbér, az újhagyma, a ba-

rack mind elsősorban K-vitamin-források, ha tehát elegendőt eszel ezekből az étkekből, a vérkeringésed is tökéletes marad.

Sportolj rendszeresen!

A rendszeres testmozgás – legyen szó sétáról, futásról vagy más, megerőltetőbb izomgyakorlatról – segít a szívnek abban, hogy megfelelő módon pumpálja a vért a végtagokba, így ha sokat mozogsz, soha nem fázol.

Ne próbáld hirtelen felmelegíteni a lábadat!

Amikor átfagytak a lábad, érthető, ha szeretnéd azonnal felmelegíteni őket, ezért például olyan extrém eszközökhöz folyamodsz, mint a forró víz. Ez talán célravezetőnek tűnik, de hosszú távon nem egészséges, és megza-

varhatja a vérkeringést is, ezenkívül szárítja a bőrt, és égési sérülésekhez vezethet. A legjobb, ha a fokozatosság elvét követed: szépen, lassan, természetes módszerekkel melegíted fel az elgémberedett végtagot. A lábmelegítőt például pont ezért találták ki...

Igyál sok folyadékot, lehetőleg vizet!

Ha a kiszáradáshoz közeli állapotba kerülöl – vagyis nem iszol elegendő –, a kezeid és a lábad hidegebbé válnak, mivel a száraz bőr képtelen magában tartani a nedvességet és a meleget.

Szavazz a természetes alapanyagokból készült zoknikra!

Az olcsó, szintetikus anyagokból előállított, műszálas zoknik nem képeznek olyan természetes védőréteget, amely megőrizné a test melegét. A pamut és gyapjú alapanyagú zoknik ezzel szemben kevésbé sűrű textúrából állnak, így a meleget magukba zárják.

Hidratálj!

A lanolinos krémek segítenek visszaállítani a bőr természetes nedvességtartalmát, így a vérkeringés is élénkebbé válik, ami segít megőrizni a test melegét.

Bocsánatot kérni nem olyan egyszerű, mint amilyennek azt elsőre gondolnád. Valószínűleg a megbocsátáshoz senkinek sem elég az, hogy azt mondd: „Bocsánat.” Akitől bocsánatot kérsz, annak látnia kell, hogy valóban őszinte a bocsánatkérésed, illetve, hogy tényleg megbántad a dolgot, és komolyan is gondolsz.

Sokszor nem elég egyetlen szó ahhoz, hogy megbocsátást nyerj. Meg kell indokolnod, hogy miért bánod, amit tettél, és hogy hogyan tennéd jóvá. Legtöbb esetben ekkor a másik fél megbocsát és kibékültök. Ezúttal öt olyan bocsánatkérési tippet közlünk, amelyek segítségével gyorsabban kibékülhetsz a barátoddal, barátnőddel vagy a tesóddal.

Hogyan kérj bocsánatot?

Sajnálkozás

Ez a bocsánatkérések egyik tipikus fajtája, melyben elismerjük, hogy hibáztunk, és azután elnézést kérünk. Ez általában az érzelmekre hat, és a lelki fájdalmat igyekszik enyhíteni: „Sajnálom, durván fogalmaztam, tudom, hogy megbántottalak, ne haragudj rám!”

A felelősség vállalása

Hogyan kérj bocsánatot? Ez a bocsánatkérésnek az a fajtája, melyben felelősséget vállalunk tetteinkért, és beismerjük, hogy hibáztunk.

„Ne haragudj, nem kellett volna ilyen hangnemben beszélnem veled, túl hevesen reagáltam, bocsáss meg!”

Kárpótlás

Egy egyszerű bocsánatkérés helyett sokkal jobban hangzik egy olyan, melyben a hibád után kárpótlást nyújtasz a másik fél szeretetnyelvén.

„El sem tudom hinni, hogy milyen szörnyen reagáltam, elnézést kérek! Mondd, mi vel tudnák kiengesztelni?”

Hangsúlyozd, hogy szeretnél változtatni a viselkedéseden

Az ilyen fajta bocsánatkérések során nagyon fontos, hogy lássa rajtad a megbántott fél, hogy tényleg meg akarsz változni, és legközelebb nem szeretnéd megbántani őt.

„Elveszítettem a fejemet, tudom, hogy nem volt helyes, amit tettem. Nem akarom, hogy ismét előforduljon, tudsz adni valamilyen tanácsot annak érdekében, hogy ez ne történjen meg többé?”

Megbocsátást kérni

Ebben az esetben előbb kell megbocsátást kérni, mint fogadkozni. Itt is nagyon fontos az, hogy őszintének látszson, amit teszel, és hogy valóban hihetően add elő.

„Ne haragudj, nem kellett volna kiabálnom, nem fog máskor előfordulni.”

A legjobb módszer persze, ha nem bántasz meg senkit, így nem kerülöd olyan helyzetbe, hogy bocsánatot kelljen kérned. Éppen ezért jól gondold át, hogy mit teszel! Ám ha mégis hibázol, akkor igyekezz az előzők szerint bocsánatot kérni, és bocsánatkérés közben sohasem felhánytorgatni a másik hibáit. Ne keress kifogásokat a vitát kiváltó tetteredre, és vállald a következményeit!

Izszambul (törökül: İstanbul, görögül: Konsztantinúpolisz, régiesen Sztambul, előző történelmi nevein Bizánc, Konsztantinápoly) mintegy 16 millió lakosával Törökország legnagyobb városa, annak kulturális, művészeti és gazdasági központja, illetve 1923-ig fővárosa, jelenleg İstanbul tartomány székhelye.

A város a Boszporusz és a Márvány-tenger két oldalán terül el, s területileg ugyan csak kisebb része van Európában, mégis európai városnak tartják. Különleges fekvése, római kori, bizánci és oszmán építészeti emlékei, valamint a múzeumaiban és palotáiban fellelhető művészi alkotások révén a turisták kedvelt úti céljává lett. Nézzünk hát körül Izszambulban!

Topkapi Szeráj

Avagy törökösen Topkapı Sarayı. A név jelentése Ágyúkapu Palota (top = ágyú, labda, bár van egy kevésbé szalonképes jelentése is, a homoszexuális férfiakra használják).

Az épületegyüttes magját 1453-ban, II. Mehmet szultán uralkodása alatt kezdték el építeni egy ezeréves olajfáultetvény helyén, és 400 éven keresztül, míg az oszmán uralkodók lakhelye volt, folyamatosan bővítették és építették, és végül egy kis város alakult ki a városon belül. Az első palota 700 négyzetméter alapterületű volt, amit egy másfél kilométeres falrendszer vett körül. Az egyes falak között kapuk biztosították az átjárást. A főkapun át lehetett bejutni a külső udvarra, innen a középső udvarra már csak az mehetett, akinek dolga volt a palotában. Ezen a részen voltak az ünnepélyek, a díván ülésterme és a kincstár. Innen a Boldogság Kapun keresztül lehetett a legbelső területre jutni, ahol a belső lakosztály és a hárem volt, melyben a szultán, közvetlen családja és az őket kiszolgáló személyzet élt. A hárem egyébként eredetileg mindenféle pejoratív melléközöngge nélkül a női elkülönített lakosztályt jelentette. Férfiak közül egyedül a szultán léphetett be. Itt élt a szultán anyja (valide, ő irányította az egészet), lánytestvé-

Izszambul látnivalói

rei, feleségei, ágyasai, a rabszolganők, szabad szolgálók, és itt nevelkedtek a kisgyerekek is. A lányok házasságkötésükig, a fiúk csak gyerekkorukban maradhattak itt.

A palota 1863-ban tűzvész áldozata lett, de addigra már az uralkodók nem éltek ott (1839-ben a politikai reformok következtében máshova költöztek). Mint oly sok más nevezetességet, a Topkapi Palotát is Atatürk nyilvánította múzeummá. Az épületegyüttes (melynek alapterülete nagyobb, mint a Vatikáné) ma leglátogatottabb részei az egykori hárem és a birodalmi kincstár.

Boszporusz híd

A Török Köztársaság megalakulásának 50. évfordulójára megépített, a Boszporuszon átívelő függőhíd, mely összeköti Európát Ázsiával. 1973. október 29-én nyitották meg, törökül Boğaziçi Köprüsü-nek nevezik. Átadásakor Európa leghosszabb, a világ negyedik leghosszabb függőhídja volt, jelenleg már 'csak' a 12. helyen áll. A híd ívének hossza 1074 méter, ehhez jön egy-egy felvezető viadukt a két oldalon, amik 231 és 255 méter hosszúak. A víz fölött 34 méter magasan van, szélessége 33,4 méter. Mindkét végén egy 165 méter magas acéltorony áll. A híd európai lába Ortaköy-nél áll, az ázsiai Beylerbeyi-nél.

Az építkezésen 35 mérnök és 400 építőmunkás vett részt. A költségek elérték a 200 millió dollárt.

A hídon hatsávós autópályát van, hétköznapi reggeleken általában 4 sáv megy az európai irányba és kettő a másikba, délután az arány megfordul. Az első négy évben gyalogosok is járhattak a hídon, ma már azonban sem ők, sem a teherautók nem használhatják. Az átkelésért fizetni kell.

Tizenöt évvel később, 1988-ban még egy híd épült a Boszporuszon (Fatih Sultan Mehmet híd), a legújabb újdonság pedig a tengerszoros alatti 13,6 kilométeres alagút (kb. 1,4 kilométeres víz alatti szakasszal), melyen át egyelőre csak a metrószerű helyi vasúttal lehet átmenni az ázsiai Hayderpasi vasútálló-

máshoz, de a közeljövőben várható a törökország európai és kis-ázsiai részét közvetlenül összekapcsoló vasút beindítása is.

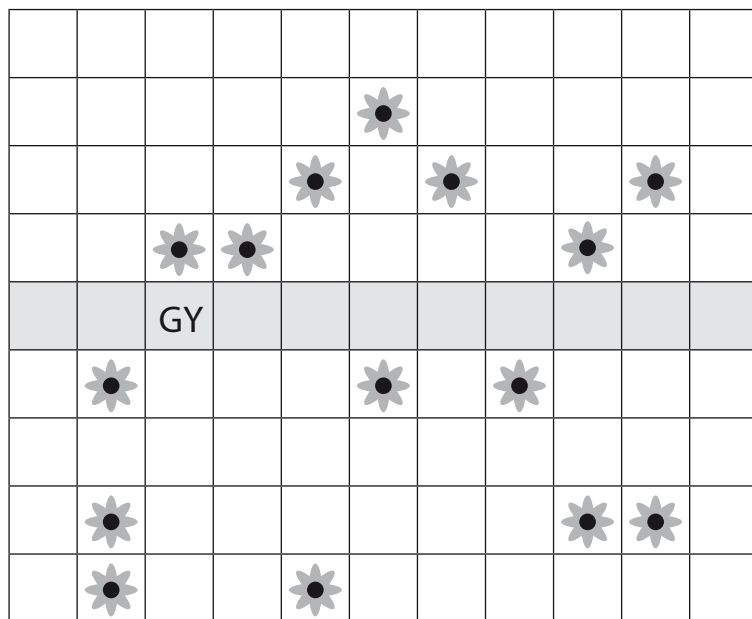
Kék mecset

Egyéb ismert nevei: Blue Mosque, Sulatanahmet Camii, I. Sultan Akimet mecset. A Kék mecset elnevezést a belső falait borító kék és fehér növényi motívumokat ábrázoló csempék után kapta. I. Ahmed (Ahmet) szultán építtette egy Sedefhar Mehmet nevű építésszel 1609 és 1616 között. A mecsetet 6 minaret veszi körül, minden mecseten 3 párkány, ami az uralkodó szultánokat jelképezi. 30 kupoláját és 260 ablakát 26 márványoszlop tartja. Érdekesség, hogy 6 minaretje akkoriban csak a mekkai szent helynek volt, és hogy ők továbbra is egyedülállóak maradtak, felhúztak egy hetedik minaretet.

A mecset Ottomán (oszmán) stílusban épült. Ennek jellemzője a négyzet alakú alapterület, középen főkupola, körülötte négy oldalt félkupolák, a négyzet csúcsain pedig még egy-egy kisebb kupola van. A Kék mecset egyik különlegessége az imafülkébe befallazott kódarab, ami a mekkai Kába-kőből származik. Másik érdekesség, hogy 1826-ban itt hirdették ki a janicsársereg megszűnését. A türbében fekszik I. Ahmed és testvérei, II. Oszmán és II. Murád szultán is.

Bár ezer évvel később épült, mint a vele szemben álló Aya Sofia, egyik nem titkolt célja az volt, hogy demonstrálja, az iszlám építésszek is képesek arra, amire a keresztény templom volt). És míg az Aya Sofia ma már csak múzeum, a Kék mecset még mindig iszlám imahelyként szolgál. Az épületbe való belépésnek szigorú szabályai vannak. A cipőt minden esetben le kell venni, illendően öltözetet kell viselni, a nőknek a hajukat el kell fedni.

Berakós rejtvény

- Ti mivel eszitek a főtt tésztát?
- Rádióval.
- Rádióval?
- Igen. A mamám mindig megkérdezi:
(Hogy mit kérdez, megtalálod a rejtvényben, ha berakod a megadott szavakat, betűhalmazokat a rejtvényrácsba.)

Kétbetűsek: ÁS, JN, LP, ML, RG, SL, ZO.
Hárombetűsek: ERA, IDE, IIZ, KOR, LAP, LÉK, NKA, ONI, ORR.
Négybetűsek: ERIK, IOTA, JÓDE.
Ötbetűsek: ÁLLAD, ERKEL, GYOLCS, IKREK, OLASZ, ZENÉL, ZERGE.
Hatbetűsek: AMAZON, CEKKER, TÁNDEM.
Kilencbetűsek: SZERTELEN, SZINTELEN.
Tizenegy betűsek: LELKENDEZEL, SZOLMIZÁLÁS.

Betűrejtvények

1 ZABSZEM Á 5

2 T UL M Y A Á

3 T É 6 DÁM

4 AAAAA CKE

Skandináv rejtvény (35.)

Rejtvényünkben a magyar nemzeti opera megteremtőjének a nevét és két operájának a címét találd meg.

VÁR	ENERGIA	RAEMELI TEKINTETÉT VEGYJELE CR	FEGYVERÉT HASZNÁLJA	VIBRÁLTAT MAGYAR REJTVEJNY-ÚJSÁG	HÁROM OLASZUL ILYEN HÁZ IS VAN	ÓSZERES	EZ IS OLIMPIAI SZÁM	Á
MALOM	CSENDES FOLYÓ	LEL	A FÖLDRE SUGÁR	EZ	KÁBUL BETŰI	VONAT MEGY RAJTA	HORVÁT SZIGET	URÁN
HIDROGÉN	UNNI KEZD	ÉVÖDIK	A LÓ HÁTÁN KELETKEZŐ TAJTÉK ITTRIUM	FEL ÖT FELELJ NÉPIESEN	DÚH MAJDNEM BELÁT	X, Y, ...	G. S. S.	PÁROS ESET KIBÚJIK A FÖLDBŐL
KELET ZIZEGŐ HANGOT AD	SZÜRKÜLETI FORDÍTVA CIN	GONDOSKODIK RÓLAD	EME	KÉN	PÁRATLAN SZÓLÁS LIZ BETŰI	Z. N.	IGEKÖTŐ	OKOS
IPSZILON	DÉL	SZENTESKEDŐ	EGY	OKOS				

Kicsi sarok

Így is, úgy is

1	2	3	4	5
2				
3				
4				
5				

Az azonos számozású sorokba és oszlopokba azonos megfejtés kerül.

Meghatározások: 1. A kis vonat is ez,
2. Ömlő, 3. Trópusi emlős, 4. Kis Edit,
5. Ázsiai ország

Keresd a neveket

1. M + (operai dallam) =
2. Ott + (állóvíz) =
3. Tam + (kertben dolgozik) =
4. P + (világűr) =
5. Á + (hím juh) =

Hogy hogy lesz ezekből keresztnév? Nézd meg a példát, s máris rájössz.

Pl.: Lász + (paripa = ló) = Lász + ló = László

A 34. szám megfejtései

Keresztrejtvény

Tanulj, hogy boldogulj.

Betűrejtvények

1. sonka, 2. szalámi, 3. tepertő, 4. szalonna

Anagramma

– Akkor van.

Ölelkező szavak

1. szem, 2. tükör, 3. harang, 4. kocsi

Lóugrásban

– Pedig milyen okosnak látszik.

Szókihúzó

kecske

Se eleje, se vége

1. szilva, 2. szőlő

A 33. skandináv rejtvény megfejtése:

GÁBOR ÁRON

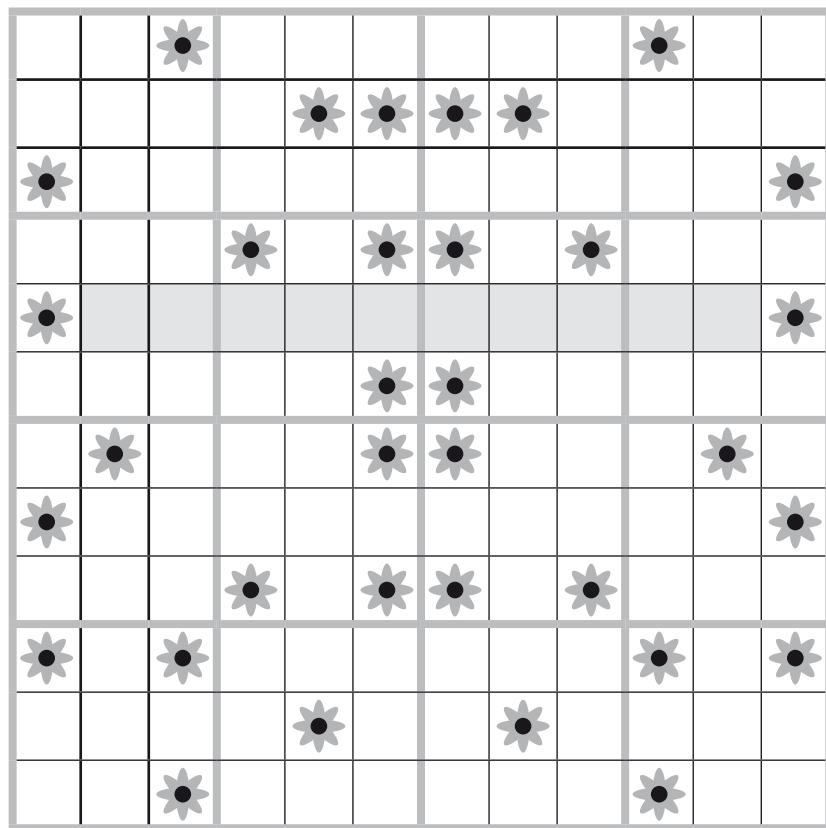
Könyvjutalmat kap:

Sejdić Alex, Királyhalom

TARKA OLDAL

Mozaikrejtvény

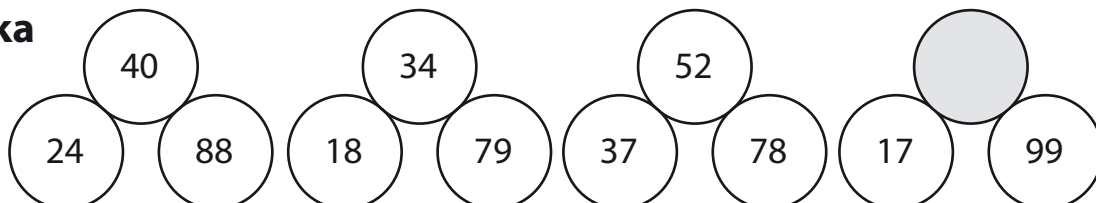

	K		Ó		S	É	L	E	S	Á	R
I	Ö	L		N	E	L		N			É
	D	É	T	É	T	Ó	R	I	N	C	T
	E		T	K	E	P	Á		Z	U	
Á	N	D	I		K	A	L	M	T	K	É
	T	O	Z	T	E		K	Ó		O	
I		Ó	M	Ó	C	L	Á	T	M	E	R
T	Ó		A			O	R			G	I
Ó	R	A	R	B	O	S	Z	T	N	Y	E

Helyezd el a megadott mozaik elemeket a nagy ábrában úgy, hogy ott egy szabályos keresztrejtvény alakuljon ki. A kiemelt sorba egy vajdasági író nevének kell kerülnie.

Egy kis logika

Milyen szám kerül az üres körbe?

Kiss József és testvére, Kiss Gábor (1751–1800), két kiváló vízépítő mérnök, megtervezte a Dunát és a Tiszát összekötő, Monostorszeg és Bácsföldvár között húzódó hajózó és lecsapoló csatornát, az ún. Ferenc-csatornát. A jórészt irányításukkal megépült létesítményt 1802-ben adták át a forgalomnak. A Ferenc-csatorna – később korszerűsítve és (Türr István kezdeményezésére) egy másik szakasszal, az ún. Ferenc József-csatornával (1870 és 1876 között) kiegészítve – ma is a bácskai vízi út része.

Emlékező írásunk (köteteinkben szokatlan módon) két, e témával foglalkozó, 25 évvel ezelőtti cikkből idéz. Ezzel az akkori szerzők, Petneházy Zsolt (1910–1994) folyamörkapitány, a magyar hajózás, „vízen járás” avatott kutatója – aki emberi helytállásból is jelesre vizsgázott (Jad Vasem) –, és P. Károlyi Zsigmond (1925–1989) kiváló tudomány- és technikatörténész előtt is tisztelettel adózunk.

Kiss József a Duna különböző szakaszain végzett mérnöki munkája után került az

Ajánlott irodalom

Ihrig Dénes – Károlyi Zoltán – Károlyi Zsigmond – Vázsonyi Ádám: A magyar vízszabályozás története. Bp., 1973.; Nikola Petrovič: A Közép-Dunatáj vízi közlekedése és gazdasága a merkantilizmus korában. Beograd – Novi Sad, 1978.; Petneházy Zsolt: Kiss József emlékére. In Évfordulóink a műszaki és természettudományokban. Bp., 1988.; Vizeink krónikája. A magyar vízgazdálkodás története. Szerk. Fejér László. Bp., 2001.

Nemzeti évfordulóink

Kiss József

(Buda, 1748. március 18.–Zombor, 1813. március 13.)

Kiss József

Franz Xaver Messerschmidt márvány domborműve, 1780 körül
Szépművészeti Múzeum, Budapest

akkor mocsaras bácskai területek lecsapolásához. Eredményes tevékenysége nyomán nevezték ki igazgató mérnöknek. A táj geológiai adottságait, a két folyó szintkülönbségét ismerve, és a vidék (Bácska és a Bánság) fejlődésére gyakorolt hatását is mérlegelve készítette el testvérével a csatorna tervét. Javaslatukat támogatta Kempelen Farkas, a kor nagy hírű, sokoldalú tudósa, aki korábban e terület királyi biztosa volt. Kempelen támogatása is hozzájárult ahhoz, hogy a tervezők megkapták a megvalósításhoz az uralkodói engedélyt és részvénytársaságot alapíthattak a költségek előteremtésére.

A Magyar Hírmondó 1793. április 19-i számában megjelent – Kiss József és Kiss Gábor „a Királyi privilegizált Magyar Hajókázható Tsatornának Igazgatói” által aláírt – „Tudósítás” tájékoztat a részvénytársasági lehetőségekről és a csatornaásók munkafeltételeiről. És most adjuk át a szót Petneházy Zalánnak:

„Aki nem sajnálja a fáradságot és elolvassa ezt a csaknem 200 [ma már 220 – a szerk.]

éve íródott és természetesen ódon stílusú szöveget, figyelemre méltó megállapításokat tehet. Ez a munkástoborzó ugyanis a következő – ma is korszerű – munkaszervezési módszereket és szociális körülményeket rögzíti: 1. Teljesítménybér; nehezebb munkáért több pénz. 2. Az útiköltséget megtérítik. 3. Csak a magát igazolni tudó dolgozó állhat munkába. 4. Családdal való együttélés, közös munka, közös kereset. 5. Munkafegyelem, félénként jutalompenz. 6. Törzsgárda jutalom. 7. Megfelelő szerszámot adnak a dolgozónak. 8. Munkásszállás. 9. Üzemi konyha, étkezési hozzájárulás. 10. Ingyen orvos, ingyen gyógyszer. 11. Toborzási pénz illetve jutalom. 12. Brigárendszert, brigádmunka, brigádvezető. 13. Heti elszámolás, munkaelőleg. 14. A betegek állományban maradnak. [...] Tisztelettel adózhatunk Kiss József és Kiss Gábor emlékének.”

Kiss József sírja Verbászon, a csatorna mentén áll, a telecskai dombok egyikén.

Sipka László

Tudtad-e?

Mióta hordunk harisnyát és zoknit?

Ha valaki reneszánsz vagy kicsit későbbi ruhaviseletekről nézeget képeket, azt gondolhatja, hogy már akkor is kellett lenniük mosógépeknek. Hiszen egyébként hogy volna lehetséges, hogy sokakon felemás harisnya van?! Természetesen akkor még híre-hamva sem volt semmiféle háztartási gépek, és nem azért hordtak felemás harisnyákat, mert azok összevissza kerültek bele a forgódobba, és így piszkos maradt a párjuk. Csupán arról volt szó, hogy amikor elterjedt a harisnya viselete, rögtön annyira divatosá is vált, hogy a legkülönlegesebb színek és összeállítások sem voltak idegenek a gyártóiktól és viselőiktől.

Kezdetben csak ritkán volt talpuk

Az embernek természetesen kezdettől védenie kellett a lábát a különféle természetadta körülményektől. Erre azonban sokáig elsősorban a különböző formájú és anyagú cipőket használták. Melegebb vidékeken sarut, hidegebb helyeken zárt cipőket és csizmákat készítettek, állati bőrből, és ha kellett, prémmel bélelték ki, de harisnyákat nem feltétlenül használtak hozzá.

Természetesen voltak kivételek. Így például az egyiptomi ásatások során két ókori zokni maradványai is előkerültek. Mindkettő gyapjúból készült, és érdekessége, hogy kettéválik a lábujjaknál, hogy beilleszkedhessen a saruk szíja. A sumerektől pedig olyan lábbeli maradt fenn, amelyet ma inkább otthoni, téli papucsként szoktunk használni: a talpa bőr, a további része pedig harisnyaszerű textil.

Az ókori görögöknél és rómaiaknál szintén pamutból vagy gyapjúból készültek a lábbelik a téli, viszonylag hűvösebb időkre, de ezek igazából még szalagok voltak, amelyeket ügyesen rátekertek a lábszárakra, majd bőrszalaggal rögzítettek. Mindenesetre a „zokni” szó a latinok soccus elnevezésű, alacsony sarkú, többnyire a színpadokon használt cipőjének nevéből ered. A „harisnya” szavunk ezzel szemben már jóval későbbi származék, és az ukránok körében hordott, vastag, fehér posztónadrág, a holosni nevére vezethető vissza az eredete.

A ma is ismert formájú zokni és harisnya csak a 12. századtól vált mindennapos, megszokott ruhadarabbá.

Miért a férfiharisnya volt az érdekesebb?

A nők csak hosszú szoknyákat viselhettek, így eléggé érdektelen volt, hogy milyen harisnyát vettek alá. Ezért aztán óha-

tatlanul a férfiak lába került a középpontba. A harisnya fajtája – csak úgy, mint minden egyéb ruhadarabé –, egyúttal a társadalmi helyzet hű kifejezőjévé is vált. Minden rétegnek megvolt a maga divatja, és a viseletének megvoltak a szigorú szabályai. Egy parasztlány akkor sem vehetett volna fel szép, fényes és vékony szálakból kötött harisnyát, ha lett volna módja a megvásárlására, és a főúri családok fiai sem húzhattak egyszerű, vastag harisnyákat.

A nemesek a 14. századtól hordtak harisnyát, amely akkor selyemből készült, de hamarosan megjelentek a pamutból, gyapjúból, selyemből és angórából kötött példányok is. Ezeket változatos színűekre festették, és gyakran hímzéssel is díszítették. A harisnyákat még kézzel kötötték, s amíg fel nem találták a kötőgépet, jelentős céhek foglalkoztak az előállításával.

A kötőgép feltalálása (1589) természetesen sokat lendített a harisnyagyártáson. És bár ezek a gépek még emberi erővel (kézzel és lábbal) működtetett szerkezetek voltak – tehát igazából kötőszékek –, az első konstruktor, William Lee gépén hat-szor olyan gyorsan készült el a harisnya, mint kézi kötéssel. A harisnyadivatot ezután sokáig a franciák diktálták.

A harisnyakultusz következő tetőpontja a rokokó korában volt. Ebben az időszakban a harisnyáknak is az érzelmek tobzódását és legyőzhetetlen hatalmát kellett kifejezniük, ezért olykor hatalmas, színes csokrokkal rögzítették ezeket, hol a térd alatt, hol felette.

A technika fejlődésével végül megjelentek a jó minőségű, finom angol szövetek, s az ezekből készített pantallók egyszerűen elsöpörték a harisnyák egyeduralmát.

Kányádi Sándor Novemberi szél

*Lefonnyadt rég az áfonya,
deres a medve lábnyoma.
Lecsupaszult a málnavész.
Minden toboz a földre néz.
Hályogos szemmel pillogat
olykor néhányat még a nap.
Se cirpelés, se csipogás,
hallgat minden kis muzsikás.
Csak a szél, csak a szél,
egyedül ő zenél.*

*Ág se moccanhat nélküle,
minden kis hang az ő műve.
A medve helyett ő morog.
Övé minden csőr és torok,
ő játszik minden furulyán,
harsonán, dobbon, pikulán.
Táncoltat erdőt, bokrokat,
lebbent az égre fodrokat,
s annak, ki ellene szegül,
annak a hátán hegedül.*

Juhász Ferenc A kertekre leszállt a dér

*A kertekre leszállt a dér,
kékülten pereg a levél,
rozsdásra váltak a rétek,
üres a madárfészek.*

*Lassú, nehéz esők jönnek,
és megcsapkodják a földet,
s ha a hűs felhők elfogynak,
a sárban barmok tocsognak.*

*Nézd, ez az ősz. De jön a tél.
Hulló tollától a föld fehér.
Hártyás a víz, ez már a jég.
Kék füst száll, csöndes a vidék.*

Egyedül a sivatagban

– Egyedül vagy a sivatagban. A zsebedben van egy alma, de a zsebed be van varrva. Előtted egy vad oroszlán. Mit teszel?

– ???

– Türelmesen vársz. A türelem rózsát terem. A rózsza tövisével kilyukasztod a zsebed. Elhajítod az almát. Az alma nem esik messze a fájától. Felmászol a fára. Ezzel lóvá tette az oroszlánt. A lovon kilovagolsz a sivatagból.

Csomót keresni

– Hogy lehet a kákán csomót keresni?

– ???

– Megveszed olcsón, és eladod jó drágán.

Az orvosnál

– Doktor úr, rettenetesen fáj a fejem, ha rázom.

– Akkor ne rázza!

– Na igen, de akkor honnan tudjam, hogy fáj-e még, ha nem rázom?

Loch Ness

Egy skóciai kirándulás során a turista meglátogatja a híres Loch Ness-tavat abban a reményben, hogy meglátja a szörnyet.

– Általában mikor szokott megjelenni a szörny? – kérdezi az idegenvezető.

– Úgy az ötödik pohár után.

Törífelet

Petikét kihívja a történelemtanár felelni.

– No, kisfiam, meg tudod-e nekem mondani, hogy mikor volt a mohácsi csata?

Petike hallgat és várja, hogy az osztálytársai segítsenek rajta. Hamarosan súg neki valaki jobbról: 1526, súg neki valaki balról is: 1543 és középről is érkezik válasz: 1626.

– No? – sürgeti a tanár.

– Tanár úr kérem, a vélemények megoszlanak.

A legerősebb állat

Az oroszlán békésen sétál az erdőben. Egyszer csak szembe jön vele a nyuszika. Az oroszlán elé ugrik, és így szól:

– Ki a legerősebb az erdőben?

– Hát te! – válaszolja megszeppenve a nyuszika.

Az oroszlán kihúzza magát, és elégedetten megy tovább. Pár perc múlva szembe jön vele az őzike.

– Ki a legerősebb állat az erdőben?

– Természetesen te! – válaszolja az őzike halálsápadtan.

Az oroszlán örül, hogy mindenki fél tőle. Félóra múlva találkozik az elefánttal.

– Ki a legerősebb állat az erdőben?

Az elefánt szó nélkül megragadja az oroszlánt, és egy fához csapja. Az oroszlán nyögve tápáskodik fel, miközben így szól:

– Micsoda világ, már nem is kérdezhet az ember.

Állatkertben

A picike Öcsike először megy állatkertbe a szüleiével. Otthon a nagymama megkérdezi:

– No, Öcsike, mit láttál az állatkertben?

– Vizijovat!

– És milyen a viziló?

Öcsike papírt-ceruzát ragad s rajzol:

– Ilyen: O

– Szép. Hát még mit láttál?

– Ejefántot!

– Hát az milyen?

– Ilyen: O

– No és még...

– Játtam ojoszlánt!

– És az milyen?

– Ilyen: O

– És még?

– Tigjist!

– No és az milyen?

Öcsike gondolkodik:

– Azt máj nem tudom lelajozjni...

Villanyszerelő-mese

– Hogyan kezdődik a villanyszerelő meséje?

– ???

– Hol volt, hol nincs volt.

Téli álom

– Pistike, tudsz mondani olyan élőlényt, amelyik tavasszal ébred föl téli álmából?

– Igen. A fagylaltos.

Igeidő

A suliban a gyerekek az igeidőket tanulják. A tanító néni magyaráz:

– Én ajándékozok, te ajándékozol, ő ajándékozik. Milyen időben van ez, Pistike?

– Úgy karácsony táján, tanító néni.

Biológiaóra

– Mond, Pistike, mit is magyarázott a biológiatanár, mikor hirtelen összeesett?

– Azt mondta, hogy: „Gyerekek, látjátok, itt van ez az ártalmatlan vízisikló...”

Víz

Kémiaórán kérdezi a tanár:

– Ki tudja, gyerekek, hogy csinálunk a lágy vízből kemény vizet?

Józsika jelentkezik:

– Megfagyasztjuk!

Hirdetőtábla

A szöszit elviszi a barátja moziba. A mozi bejárata felett a hirdetőtábla a következőket hirdeti:

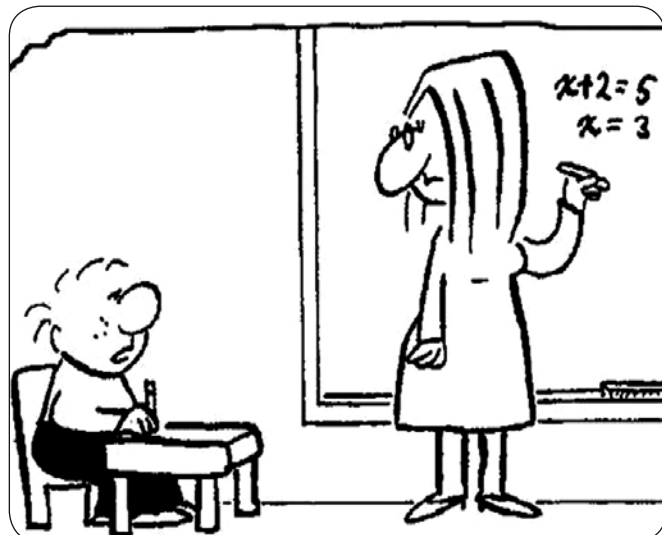
Két óra izgalom! Két óra borzongás! Két óra kikapcsolódás! Két óra igazi szórakozás!

Mire a szösz:

– Megőrültél? Ide hoztál? Csak nem képezed, hogy nyolc órán keresztül a moziban ülök!

– Az ellenfeled csak egyszer ütött meg, a bíró viszont legalább egy tucatszor.

– Csak egy pillanat! Tegnap még azt mondta, hogy X egyenlő kettő!

Ezt tanultam!

Móricka hazajön az iskolából, ledobja a táskáját, és beáll a sarokba. Az édesanyja megkérdi:

- Móricka, mit csinálsz ott?
- Mire Móricka:
- Ezt tanultam az iskolában!

Papagáj

Az állakereskedésben egy vevő papagájt szeretne vásárolni.

- Két papagájunk van, de csak párban adom őket – mondja az eladó.
- Miért?
- Mert az egyik csak olaszul tud, a másik meg a tolmács.

Öreg ember

Két kissrác beszélget:

- Képzeld, az én falumban egy ember 1900-ban született.
- Nahát! Akkor most több mint 100 éves!
- Dehogyi! Már rég meghalt.

Péter Pán öccse

- Hogy hívják Péter Pán öccsét?
- ???
- Marcipán.

A Nílus torkolatánál

Egy férfi fürödni készül a tengerben, a Nílus torkolatánál. Levetkőzik, de azért a biztonság kedvéért megkérdezi egy helyi bábészkodótól:

- Mondja, nincsenek itt cápák?
- Nincsenek – hangzik a válasz.

Emberünk már éppen beugrana, amikor a biztonság kedvéért újra megkérdezi:

- Ugye, egész biztosan nincsenek itt cápák?
- Persze hogy nincsenek, félnek a krokodiloktól!

Fül

- Gyerekek, ki tudja, mire való a fülünk?
- kérdezi az elsőöktől a tanító néni.
- Hogy lássunk – feleli Móricka.
- Biztos vagy benne?
- Igen, ha nem lenne fülünk, a szemünkre csúszna a sapka.

Képzelőerő

A tanár a gyerekek képzelőerőjét szeretné felvillanyozni. A dolgozat témája: Ha én milliomos volnék.

Mindenki tollat ragad s lázas munkába kezd, csak Fülöpke lezserkedik karba font kezekkel.

- Mi történt, Fülöp fiam? – kérdi a tanár.
- Nem akarsz hozzáfogni?
- Fülöpke rázza a fejét.
- Én inkább megvárom a titkárnőmet.

Rágós hús

A lakodalomban odafordul a menyasszony a vőlegényhez:

- Te, Józsi, ez a hús olyan rágós, hogy alig bírom megenni!
- Talán hajtsd fel a fátylad, kicsim!

Eszkimó

Egy férfi kúszik a sivatagban. A vize már két napja elfogyott, erejének végén tart. Egyszer csak felpillant, és meglát egy eszkimót a szánján, szánhúzó kutyák társaságában. Mivel azt hiszi, hogy hallucinál, összeesik és elájul.

Arra tér magához, hogy a kutyák nyalogatják az arcát.

- Hála Istennek, mégsem képzelődtem!
- kiált fel. – Eltévedtem, és már az utolsókat rúgom. Kérem, segítsen!
- Hah! – kiált fel az eszkimó. – Még hogy MAGA tévedt el...

Vidámparkban

- Miről ismerik meg a székeltyt a vidámparkban?
- ???
- Bicskával eszi a vattacukrot.

Hadgyakorlaton

Hadgyakorlaton az őrmester azt a parancsot adja, hogy mindenki ássa be magát. A kiskatonák nekiáll, és iszonyú mély gödört ás.

- Túlságosan mély az a gödör – mondja ellenőrzés közben az őrmester. – Abból nem látod majd az ellenséget!
- Hát nem is nagyon vagyok kíváncsi rájuk!

Igazolt alibi

Egy betöréssel vádolt pasas mellé hivatalból rendelnek ki védőügyvédet. Az ügyvéd felkeresi zárkájában a gyanúsítottat.

- Az a gond, hogy maga nem tudott eddig alibit igazolni. Gondolkozzon el egy kicsit: biztos, hogy senki sincs, aki látta volna magát valahol a rablás idején?

- A vádlott elgondolkodik, majd így felel:
- Hála Istennek, senki...

Túllépés

Megállítja a rendőr az autóst:

- Túllépte a hatvanat, ezért megbüntettem!
- Mi a fene, már az életkoráért is megbüntetetik az embert?

Megoldás

Egy fickó mindig ideges, stresszes. Egy pár hét múlva a barátai észereveszik, hogy nagyon nyugodt. Megkérdik tőle, hogy miért.

- Hát, felbéreltem egy ürgét, heti 50 ezer dinárért aggódik helyettem.
- 50 ezer?! Hogy tudod azt kifizetni? – kérdik a barátai.
- Hát... az már legyen az ő gondja!

– Ezen az útszakaszon kissé nagyobb kihívás elé nézünk...

– Így akarsz kiirtani a gázt?

Az állatkertben

November 1-jén állatkertben voltunk. A tanító néni tartogatott számunkra egy meglepetést. Mégpedig azt, hogy hallhattunk egy előadást a hüllőkről. Az egészben az volt

Előadás a hüllőkről

Kyra a szakállas agámával pózol

a legjobb, hogy hozzá is érhetünk az állatokhoz. A nyakunk köré tekerhettük a kaliforniai királysiklót, megfoghattuk és a vállunkra rakhattuk a gyönyörű szakállas agámát. Az üvegdobozban volt három leopárdgekkó, egy műanyag doboz-

Máté a kaliforniai királysiklóval a nyakán

ban, aminek ki volt lyukasztva a teteje, pedig egy nagy természetű leopárdteknős. Aki az előadást tartotta, meghívott minket a fókák vicces kis etetésére. Az úgy zajlott, hogy a gondozók

Mit szoltok a bütökös csótányos hajcsatomhoz?

bedobtak a vízbe néhány karikát, labdát, amiért a fókáknak el kellett úszniuk, hogy jutalmul halacszkákat kaphassanak. Nagy örömeinkre még most is kint volt kedves elefántunk, Márta. Páran vittek neki almát, aminek ő nagyon örült.

Szerintem ezt az állatkerti kiruccanást mindenki élvezte.

**Miskolci Helga, 4. c osztály
J. J. Zmaj iskola, Szabadka**

Fókaetetés

A Egri csillagok és a Láthatatlan ember ma

Gárdonyi Géza születésének 150. évfordulója alkalmából dr. Bence Erika tartott előadást a szenttamási könyvtárban

Az átértelmezések és az újragondolások idejét éljük. Ez derült ki dr. Bence Erika egyetemi tanár előadásából, amelyet Gárdonyi Géza születésének 150. évfordulója alkalmából tartott a szenttamási Népkönyvtárban.

A közönség a magyar irodalom talán legismertebb írójáról és életművéről nem a rögzült iskolai szempontok érvényében kapott képet, mert az előadás vezérgondolata az irodalomtörténet sztereotípiáinak lebontása volt. A „nagy történetmondó” képe helyett a „gárdonyi remete” habitusa került megvilágításra. Természetesen más megközelítésmódok is kifejezésre jutottak az egyórás előadás során. Így megismerhettük az író alkotói korszakainak változásait, a népszerű és kultikus alkotásait (pl. az Egri csillagok vagy A láthatatlan ember). Miként elhangzott, Gárdonyi számára a történelem elsősorban a hamis mítoszok helyetti példaalkotás tárházát jelentette. Az előadó rámutatott arra, hogy Gárdonyi az Egri csillagok megírása során egy évszázados magyar történelmi regényhagyományra támaszkodott, de kitért arra is, hogy a legújabb magyar irodalom számára hogyan képez legitim tudásalapot a Gárdonyi- és a 19. századi prózahagyomány.

Az előadás elve az interdiszciplináris megközelítésmód volt, nemcsak azért mert Bence Erika prezentációja révén képileg is befogadhatóvá vált a Gárdonyi-történet, hanem mert az előadó igen szemléletes módon kapcsolta össze a filmkultúra jelenségeit az irodalmi alkotásokkal, kitért pl. Várkonyi Zoltán 1968-ban készült kultuszfilmjének sajátosságaira, a legendává vált Egri csillagok című filmre, amelyben a korszak legismertebb színművészei szerepeltek.

A történelmi személyiség „kommercializálódásának” jelenségét is ismertette, amikor Attila, a hun amerikai filmes „pályafutásáról” beszélt.

Paracsky László

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matiče srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormányja

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

66 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvoda Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Lennert Géza** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Szerkesztőségi titkár és segédszerkesztő: **Fehér Mária** ■ Lektor: **Buzogány Kardos Julianna** ■ Állandó külmunkatársak: Bence Erika, Bori Mária, Farkas Ilona, Gyarmati Krisztina, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda, Tomán Mária ■ Telefon: +381/21/ 475-400-8 (csak telefon) ■ Kéziratokat és képeket nem őrizzük meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon/fax: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomtatásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■ Jó Pajtás az interneten: <http://www.tippnet.rs/jopajtas> ■ szerk@jopajtas.info